

ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

ปริญพานิพนธ์

ของ

บุพรัตน์ ทองกลีบ

๙ ก.ย. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

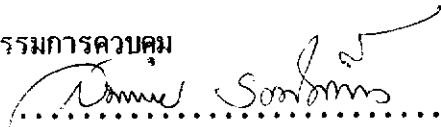
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2535

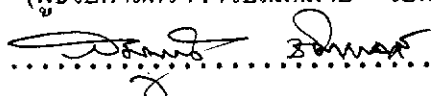
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

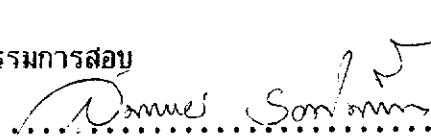
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดไพรีทอง)

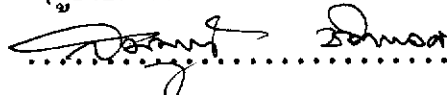
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

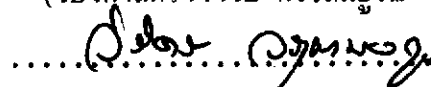
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดไพรีทอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 30..เดือน..ตุลาคม....พ.ศ. 2535

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างยิ่งจากคณาจารย์
หลายท่านซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย
รอดไพฑูรย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร
วรุตบางกูร ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้แนวคิดและสละ
เวลาเพื่อตรวจแก้ไขถ้อยคำสำนวนรวมทั้ง รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์
รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทิพย์วรรณ
จากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ดร.เบญจา พลเสน จากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ดร.กฤษยา ต้นติผลาชีวะ จากกอง
งานวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ที่กรุณาช่วยตรวจสอบ
แบบสอบถาม การทบทวนครั้งนี้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ จากภาควิชาบริหารการศึกษา
ทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์
ล้วน สายยศ จากภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา ที่กรุณาให้แนวคิดต่าง ๆ ตลอดจน
ขอขอบพระคุณอาจารย์ปริญ โจนารัตน์ ผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศที่กรุณาเป็นผู้ประสานงานช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมแบบ
สอบถาม ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
สาธารณสุขทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณ
เพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการช่วยวิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณช่อม กรไกร และคุณวิจิตร กุลนาม และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ พยาบาล
วิชาชีพทุกท่านที่กรุณาช่วยให้อุปกรณ์ ดัชนี และเอกสารต่าง ๆ ในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณพัชรี ศรีสังข์ คุณอรวรรณ จิระจันทร์ และคุณสุภัทรา จันทร์เทียน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยจะต้องขอขอบพระคุณพี่เอก (พิเศษ) นิพนธ์ ทองกลีบ เป็นอย่างยิ่งที่
กรุณาให้กำลังใจและอำนวยความสะดวก โดยให้ความเอื้อเฟื้อบริการยานพาหนะในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลครั้งนี้ และอีกสองคนที่ผู้วิจัยจะต้องขอขอบใจมาก ๆ ที่ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย
อย่างดียิ่ง คือ ค.ญ.นิสรียา และ ค.ช.สรายุทธ ทองกลีบ จนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ
ลุล่วงไปได้ด้วยดี

บุหลัน ทองกลีบ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	องค์การและประสิทธิขององค์การ	10
	องค์การพยาบาล	14
	การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
	สมมติฐานในการวิจัย	45
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	46
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	48
	เกณฑ์การให้คะแนน	49
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	50
	การหาคุณภาพของแบบสอบถาม	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	51

การจัดกระทำข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	86
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	86
วิธีดำเนินการวิจัย	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	98
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก	112
ภาคผนวก ข	128
ภาคผนวก ค	133
ประวัติย่อของผู้วิจัย	135

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาล ตั้งอยู่	48
2	แสดงแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน วิจัย วิจัย คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และ ภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่	52
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน และรวมตามที่เสนอของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ..	60
4	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์จำนวนตาม วิจัย	61
5	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์จำนวนตาม คุณวุฒิ	62
6	วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์ จำนวนตามประสบการณ์ในการสอน	64
7	วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์ จำนวนตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่	66
8	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การเข้าร่วมประชุมสัมมนา" จำนวนตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาล ตั้งอยู่ เป็นรายคู่	68
9	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การวิจัยและการเขียนผลงาน" จำนวนตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัย พยาบาลตั้งอยู่ เป็นรายคู่	69

10	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การสอนและการใช้สื่อการสอน" จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่ วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ เป็นรายคู่	70
11	เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ โดยรวม จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ เป็นรายคู่	71
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนา สมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน และรวมตามทักษะของอาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล	72
13	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ อาจารย์ จำแนกตามวัยวุฒิ	73
14	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ อาจารย์ จำแนกตามคุณวุฒิ	74
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้าน วิชาการของอาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	76
16	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้าน วิชาการของอาจารย์ จำแนกตามภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่	78
17	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ อาจารย์ด้าน "การเพิ่มคุณวุฒิ" จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่ ..	80
18	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การร่วมประชุมสัมมนา" จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่ ..	81
19	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การวิจัยและเขียนผลงาน" จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน เป็นรายคู่	82

20	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้าน "การสอนและการใช้สื่อการสอน" จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน เป็นรายคู่	83
21	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่	84
22	เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ในด้าน "การสอนและการใช้สื่อการสอน" จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่ วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่เป็นรายคู่	85

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือวัฒนธรรม ย่อมต้องอาศัยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งทุกฝ่ายก็มุ่งระดมความคาดหวังว่าการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของพลเมือง แม้ว่าการศึกษจะเป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ เป็นสิ่งซ่อนเร้นอยู่ในตัวคน แต่ก็มีผลสะท้อนให้เห็นได้ ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ สุขอนามัยที่ดี ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งความว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว" แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาก็เป็นการสร้างผลผลิตของชาติที่ตรวจสอบได้ในระยะยาว (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2533 : 424) เมื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานอันสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับตลอดมา (เชาว์เลิศ ขวัญเมือง, 2527 : 1)

สำหรับการอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับที่สูงมุ่งพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527 : 7) การศึกษาวิชาพยาบาลนับเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สำคัญแขนงหนึ่ง เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ใช้การผสมผสานความรู้ทั่วไปร่วมกับความรู้วิชาชีพเพื่อเตรียมคนให้เป็นพยาบาลที่สามารถปฏิบัติ การพยาบาลทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิชาชีพพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้บริการมนุษย์โดยมนุษย์ (Human to Human Service) ซึ่งไม่สามารถทดแทนได้ด้วยเครื่องมือใด ๆ (เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, 2534 : 1) จากศวรรษที่ผ่านมา "การพยาบาลได้พัฒนาจากการเป็นศิลปะ เป็นวิทยาศาสตร์ และเป็นอาชีพเข้าสู่ยุคของการเป็นวิชาชีพพยาบาลได้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และมีความรับผิดชอบยิ่งขึ้นในการเตรียมตัว การตัดสินใจและตรวจตรา

มาตรฐานของวิชาชีพพยาบาลในระดับต่าง ๆ ทั่วโลก" (Mo Im Kim. 2534 : 1) ดังนั้น การพยาบาลจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานของวิชาชีพพยาบาลให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นของสังคมโลกให้ได้

รัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและประสานงาน การศึกษาพยาบาล จึงคาดว่าจะทำให้ระบบการศึกษาพยาบาลของประเทศทั้งในด้านการจัด หลักสูตรการวางแผนพัฒนา การพัฒนาวิชาการ และการผลิตนักศึกษาที่มีมาตรฐานในรูปแบบที่ เหมาะสมและสนองนโยบายการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมมากขึ้น (ไพศัลย์ แหล่งสนาม. 2531 : 2) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ได้กำหนด วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ และเป้าหมาย ในการจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วงแผนพัฒนา ระยะที่ 7 และ ให้สถาบันการศึกษาพยาบาลต่าง ๆ ของประเทศสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาพยาบาลตาม ความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน รวมทั้งสามารถใช้ ทรัพยากรด้านการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ที่มีอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดในการ พัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน

2. การศึกษาพยาบาลในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 มุ่งผลิต พยาบาลระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเพียงพอทั้งในด้านวิชาการ สังคม คุณภาพและเป็นผู้นำ และ มุ่งให้มีปริมาณพยาบาลเพียงพอกับความต้องการของสังคม โดยเน้นการเพิ่มการผลิตพยาบาลระดับ ปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงการพัฒนาสถาบันการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ พัฒนา ศักยภาพในการจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากล ทั้งในด้านการจัดการศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (คณะกรรมการทำงานศึกษาความต้องการบุคลากร สาขา พยาบาลศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย. 2534 : 1 - 3)

ในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายในการจัดการศึกษา พยาบาลศาสตร์ตามแผนพัฒนา ระยะที่ 7 ได้มากน้อยเพียงไรหรือไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์ พยาบาลผู้ทำหน้าที่สอนเป็นสำคัญ เพราะอาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่จะต้องรับผิดชอบ

ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล ให้ผู้เรียนสำเร็จไปเป็นพยาบาลที่สามารถให้บริการสุขภาพที่สังคมต้องการได้ ซึ่งอาจารย์จะต้องใช้ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่คุณภาพทางการพยาบาล เพราะในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล ซึ่งจะต้องมีการอบรมสร้างความชำนาญเฉพาะทาง (วิเชียร ทวีลาภ. 2530 : 57) ฉะนั้นเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ผู้สอนได้แสวงหาความรู้จากข่าวสาร และข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้สำเร็จออกไปปฏิบัติหน้าที่ให้การพยาบาลทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังพระราโชวาทของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ประทานแก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ตอนหนึ่งว่า

การทำงานและการดำเนินชีวิตในทุกวันนี้ต้องอาศัยวิชาความรู้อย่างมาก และวิชาการตลอดจนความเป็นไปต่าง ๆ นั้น ย่อมมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่ใช้วิชาการปฏิบัติงานโดยตรงจึงจำเป็นต้องขวนขวายศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญอยู่เสมอ เพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า ผู้ใดไม่พยายามปรับปรุงตนเองให้ต่อเนื่อง ไม่ขวนขวายนักก็จะต้องล้าหลัง และกลายเป็นคนเสื่อมสมรรถภาพไป

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2526 : 66)

วิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เริ่มตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2489 ปัจจุบันมีวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศ มีจำนวน 23 วิทยาลัย ท้าหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลเพื่อบริการตอบสนองต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุขของประชาชนทั่วทุกภาคของประเทศ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2532 : 9) จากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน โดยการสำรวจข้าราชการสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล พบว่าปริมาณและคุณภาพของบุคลากร

ในวิทยาลัยพยาบาลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ วิทยาลัยพยาบาลยังขาดแคลนอาจารย์ จำนวนอาจารย์ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่จะต้องดำเนินการผลิต (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2533 : 1 - 4) เพราะทางกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายขยายบริการสาธารณสุขไปยังชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงจำเป็นต้องผลิตบุคลากรทางการพยาบาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการเพิ่มอัตราจ้างอาจารย์ผู้สอน โดยอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาในปัจจุบันเท่ากับ 1 : 16 ซึ่งห่างไกลกับเกณฑ์มาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้ โดยให้อาจารย์ต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 4 - 8 (สภาการพยาบาล. 2533 : 4) เนื่องจากการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจารย์จะต้องดูแลควบคุมการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาอย่างใกล้ชิดเพราะเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญ ดังนั้นอาจารย์พยาบาลซึ่งเป็นผู้สอนนักศึกษาพยาบาลจึงนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของสถาบัน หากอาจารย์ไม่มีคุณภาพแล้วก็ยากที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 3) อาจารย์ที่มีคุณภาพต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ มีการแสวงหาความก้าวหน้าและสร้างความตื่นตัวที่จะพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการอยู่เสมอ (Assabel and Robinson. 1969 : 9) นอกจากนี้ยังพบว่า ความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ไม่ทัดเทียมกับองค์กรอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีสิ่งจูงใจให้เกิดการค้นคว้าทางวิชาการเท่าที่ควร คุณวุฒิของอาจารย์ก็ยังไม่ได้สัดส่วนตามมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยคือสัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 7.6 : 1.5 : 0.02 ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานทบวงมหาวิทยาลัยสัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์ ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 3.5 : 6.0 : 0.5 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 26 - 27)

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลจะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการไปพร้อม ๆ กับการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายในการจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ตามแผนพัฒนา ระยะที่ 7 ให้สอดคล้องกับการขยายการบริการสาธารณสุขในการแก้ปัญหาและพัฒนาาระบบบริการให้สามารถตอบสนองต่อ

ความจำเป็นของประชาชนไปยังชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กองแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข. 2534 : 1) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอนาคตของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการวางแผน และดำเนินการเพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล อันจะส่งผลต่อการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำแนกตาม วิทยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในการวางโครงการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการให้พร้อมที่จะรับนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของอาจารย์ ซึ่งจะเป็นการสร้างชื่อเสียงและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล 5 ด้าน คือ

- 1.1 การเพิ่มคุณวุฒิ
- 1.2 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา
- 1.3 การวิจัยและการเขียนผลงาน
- 1.4 การใช้บริการห้องสมุด
- 1.5 การสอนและการใช้สื่อการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ศึกษา คือ อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 23 วิทยาลัย ประจำปีพ.ศ. 2535 สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย รวมจำนวน 802 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่อาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 23 วิทยาลัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสุ่มมาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำแนกตาม

- 3.1.1 วัยวุฒิ
- 3.1.2 คุณวุฒิ
- 3.1.3 ประสบการณ์ในการสอน
- 3.1.4 ภาควิชาที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 3.2.1 ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
- 3.2.2 ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล
2. ความต้องการ หมายถึง ความมุ่งหวัง ความปรารถนา ที่จะได้รับการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล
3. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้านวิชาการพยาบาล เพื่อดำยทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการเป็น 5 ด้าน คือ
 - 3.1 การเพิ่มคุณวุฒิ หมายถึง การให้โอกาสอาจารย์ได้เพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น โดยการส่งเสริมให้ลาศึกษาต่อ ลาศึกษาครูงาน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 3.2 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา หมายถึง การส่งเสริมอาจารย์ให้เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ โดยวิทยาลัยพยาบาลจัดเอง หรือเข้าร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 3.3 การวิจัย และการเขียนผลงาน หมายถึง การส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานด้านวิจัย เขียนผลงานทางวิชาการ และการทำคู่มือการสอนของอาจารย์
 - 3.4 การใช้บริการห้องสมุด หมายถึง การส่งเสริมอาจารย์ในการใช้บริการด้านหนังสือ ตำรา เอกสาร และครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นศูนย์ส่งเสริมงานด้านวิชาการพยาบาล
 - 3.5 การสอน และการใช้สื่อการสอน หมายถึง การส่งเสริมให้อาจารย์สอนตามวิชาที่ถนัด มีความพร้อม และได้เตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างดี พร้อมทั้งรู้จักการใช้สื่อหรือวัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน
4. อาจารย์พยาบาล หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
5. วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง สถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาการพยาบาล ซึ่งในการทบทวนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในสถานศึกษาวิชาการพยาบาลเฉพาะสถาบันการศึกษาที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 23 วิทยาลัย ที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย

6. วัยวุฒิ หมายถึง อายุของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่นับถึงวันตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป

7. คุณวุฒิ หมายถึง ระดับความรู้ขั้นสูงสุดของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติการสอน อยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ปรินซิพัล และสูงกว่าปรินซิพัล

8. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่อาจารย์พยาบาลปฏิบัติการสอน นักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 5 ปี, 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

9. ภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ หมายถึง สถานที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาล แบ่งเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง (เขต 1, 2, 3, และ 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต 5, 6 และ 7) ภาคเหนือ (เขต 8, 9, 10) ภาคใต้ (เขต 11 และ 12)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และเพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าและวิจัยในครั้งนี้ดำเนินไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นในการนำเสนอดังต่อไปนี้

1. องค์การและประสิทธิภาพขององค์การ
 - 1.1 ความหมายขององค์การ
 - 1.2 ลักษณะขององค์การที่มีประสิทธิภาพ
 - 1.3 ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพสูง
 - 1.4 เป้าหมายของการพัฒนาบุคลากร
2. องค์การพยาบาล
 - 2.1 ความหมาย
 - 2.2 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 2.3 วิทยาลัยพยาบาล
3. การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญ
 - 3.2 ขอบเขตของการพัฒนา
 - 3.3 วิธีการพัฒนา
 - 3.4 ปัญหาในการพัฒนา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. สมมุติฐานในการวิจัย

องค์การและประสิทธิภาพขององค์การ

การบริหารงานในองค์การต่าง ๆ จะเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายขององค์การได้นั้น ปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งคือคุณภาพของบุคลากรในองค์การ ทั้งนี้เพราะว่าองค์การใดก็ตามแม้จะมีวิธีการจัดการที่ดี มีระบบการจัดสรรเงินที่สมบูรณ์ และมีวัสดุอุปกรณ์พร้อม ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ หากบุคลากรในองค์การขาดคุณภาพและขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าองค์การใดจะจัดว่าเป็นองค์การที่ดีย่อมหมายถึงว่าองค์การนั้นประกอบด้วยบุคคลที่ดี (Lepawsky. 1952 : 48)

การที่จะได้บุคคลที่ดีนั้นนอกจากจะได้มาโดยการคัดเลือกแล้ว จำเป็นจะต้องหาทางปรับปรุงส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยวิธีการส่งเสริมและให้การศึกษาอบรมระหว่างทำงาน ดังนั้นในองค์การใดก็ตามหลังจากที่ได้สรรหาและบรรจุบุคคลเข้าปฏิบัติงาน ควรหาทางเพิ่มพูนสมรรถภาพของบุคคลให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ เพราะเหตุผลที่ว่าองค์การจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ก็ย่อมต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและบุคลากรที่จะมีประสิทธิภาพได้ ก็ย่อมต้องอาศัยการพัฒนาสมรรถภาพอยู่เสมอ นั่นเอง

ดังนั้นบุคลากรที่ทำงานในด้านวิชาการก็เช่นเดียวกัน ควรจะได้มีการพัฒนาสมรรถภาพในด้านวิชาการของตนให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ

1. ความหมายขององค์การ

องค์การ หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของสังคมซึ่งจัดดำเนินการต่าง ๆ โดยมีกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ ซึ่ง กิตติมา ปรีดีติลล (2529 : 31) ได้กล่าวว่า องค์การประกอบด้วย องค์ประกอบใหญ่ ๆ 4 ประเภท คือ

1. ความมุ่งหมายการจัดองค์การทุกรูปแบบจะต้องมีความมุ่งหมายขององค์การนั้น ๆ ความมุ่งหมายขององค์การและของผู้ปฏิบัติงานอาจไม่เหมือนกัน แต่ไม่ควรขัดแย้งกัน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การจึงควรรู้ความมุ่งหมายขององค์การและความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมด้วย

2. คน คนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งขององค์การทุกประเภท แต่เนื่องจากคนมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงมนุษย์ในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของคน (Human Behavior) เพื่อจะเข้าใจมนุษย์และหาทางจูงใจให้ปฏิบัติงานให้แก่องค์การอย่างเต็มความสามารถ
3. กระบวนการปฏิบัติงาน หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานขององค์การให้ได้ผลสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ขององค์การ รวมทั้งการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม
4. สถานที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำเนินการขององค์การ ได้แก่ เงิน สิ่งของ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ทำงาน ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละองค์การ

2. ลักษณะขององค์การที่มีประสิทธิภาพ

หมายถึง องค์การที่มีผลงานที่น่าพึงพอใจและเป็นองค์การที่ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า ทั้งยังสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์การนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ บรรจบ เนียมฉวี (2525 : 347) ได้กล่าวว่าลักษณะขององค์การที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารองค์การเพื่อให้เกิดความประหยัดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ สามารถปรับปรุงกระบวนการบริหารให้เกิดความประหยัดมากขึ้น หรือสามารถบริหารงานให้ได้บรรลุเป้าหมายเท่าเดิม แต่ใช้ทรัพยากรในการบริหารน้อยกว่าเดิม

3. ลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพสูง

องค์การหรือหน่วยงานภาคราชการทุกประเภทมีความต้องการขั้นมูลฐานก็คือทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารจึงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำรงอยู่หรือเพื่อให้อำนาจแข่งขันกับองค์การอื่น ๆ ได้ องค์การที่ยังมีผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพสูง ก็ยังมีข้อได้เปรียบในการบริหารอย่างมากได้ชี้ให้เห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพสูงไว้ดังนี้

จาเนียร์ จวงตระกูล (2530 : 57 - 61) มีความเห็นว่า ผู้มีสมรรถภาพสูงจะต้องประกอบด้วยลักษณะ หรือบัญญัติ 10 ประการ ของการปฏิบัติงานที่ดี คือ

1. มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจทำงานให้เสร็จโดยไม่ชักช้า
2. มีความรับผิดชอบในการประพฤติกและปฏิบัติงาน เป็นที่ไว้วางใจได้ทั้งต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้บังคับบัญชา และต่อหน่วยงาน
3. มีผลงานที่มีคุณภาพดี งานที่ปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพ
4. มีความรู้ความเข้าใจงานเป็นอย่างดี รู้หน้าที่ และมีความรับผิดชอบว่ามีอะไรบ้าง รู้ขั้นตอน และขอบเขตของการปฏิบัติเป็นอย่างดี รู้ว่างานเกี่ยวข้องกับใครจะประสานงานกับใครบ้าง งานเริ่มและสิ้นสุดเมื่อใด ใครเป็นผู้ตรวจงาน จะต้องมีการทำอะไร ในเวลาใด มีคุณภาพอย่างไร ฯลฯ เป็นต้น
5. มีความสามารถในการเรียนรู้ดี มีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้เสมอ สามารถเข้าใจรายละเอียดของงาน เรียนรู้แนวความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว
6. มีความคิดริเริ่มที่ดี พยายามที่จะสร้างสรรค์และคิดค้นหาวิธีการทำงานที่ดีขึ้น รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ มีความกล้า และมีความมั่นใจที่จะทำ กล้าแสดงความคิดเห็น ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น ปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
7. มีคุณพินิจและสามัญสำนึกดี มีไหวพริบ มีการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล และตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลอีกด้วย
8. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี รู้จักกาลเทศะ ความควรไม่ควร ยิ้มแย้มแจ่มใส ระวังอารมณ์เมื่อโกรธ สุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน ทำงานเองในการพูดจา การวางตัวเหมาะสม
9. มีความร่วมมือที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นทีม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
10. มีเจตคติที่ดีต่องาน ต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อลูกค้า และต่อผู้อื่น รวมทั้งองค์การด้วย จะต้องศึกษางานและองค์การ ว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร และเรามีจุดมุ่งหมายอย่างไร เพื่อจะทำให้สามารถปรับปรุงตัวได้และปรับคนให้เข้ากับสังคมให้ได้

สถาบันการศึกษาที่ต้องการอาจารย์ที่มีสมรรถภาพในการสอนสูงเช่นเดียวกัน เพื่อจะได้แบ่งเบาภาระของผู้บริหาร และเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ในการที่บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือในองค์การ จะมีสมรรถภาพสูงได้นั้น ก่อนอื่นก็ต้องทำความเข้าใจเป้าหมายของการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดีว่าองค์การหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่มีเป้าหมายในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรอย่างไร

4. เป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร

เพื่อเป็นการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรในการที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการทำงาน โดยการเปลี่ยนแปลงท่าทีและพฤติกรรมในการทำงานของคนในสถานศึกษา สมศักดิ์ คงเที่ยง (2526 : 38) เสนอเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้เข้าใจและรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน
 2. เพื่อพัฒนาปรับปรุง และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคการเสนอข้อมูลความรู้ต่าง ๆ
 3. เพื่อให้เข้าใจและรู้ถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนแนวทางในการเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนให้แก่ผู้เรียน
 4. เพื่อให้ก้าวทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
 5. เพื่อให้สามารถนำองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนการสอนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้สื่อดัดแปลง การวิจัย และอื่น ๆ
 6. เพื่อเร้าให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อความก้าวหน้าในการงานของตน
 7. เพื่อชี้ให้เห็นถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนจะดำเนินการร่วมกันได้
 8. เพื่อแนะนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่โครงสร้างของการสื่อสารระหว่างผู้เรียน-ผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีระบบ
 9. เพื่อกระตุ้น เร้า และส่งเสริมให้บุคลากรสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
- ตลอดจนการปฏิรูประบบการเรียนการสอน

ส่วนไพลย์ ฎิเวทย์ (2526 : 30) ได้กล่าวถึง เป้าหมายการพัฒนาบุคลากร มีดังนี้ คือ

1. เพื่อช่วยให้บุคลากรทำงาน และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพสูงเท่าที่จะสามารถช่วยได้
2. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เตรียมตัวให้พร้อมเสมอสำหรับงานและความรับผิดชอบที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่กัน
3. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการรับผิดชอบให้สูงขึ้น
4. เพื่อเพิ่มความพอใจในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า เป้าหมายของการพัฒนาบุคลากรในความคิดเห็นของผู้วิจัย คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เข้าใจและทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบให้ก้าวหน้าทันกับความเจริญทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์การทราบถึงเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรแล้ว หน่วยงานหรือองค์การก็จะต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อบุคลากรจะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว

องค์การพยาบาล

1. ความหมายขององค์การพยาบาล

องค์การพยาบาล หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของสังคม ซึ่งจัดดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ องค์การพยาบาลมีองค์ประกอบดังนี้คือ บุคลากรในถิ่นสุขภาพ คือ แพทย์ พยาบาล เภสัช ฯลฯ และองค์การพยาบาลมีบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุข และดูแลสุขภาพของประชาชนในชาติ เพราะการบริการการพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง เป็นกำลังสำคัญในการเพิ่มผลผลิตของชาติ (นพรัตน์ พลพิบูลย์ และคนอื่น ๆ. 2530)

2. บทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ

องค์การพยาบาล มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน และมีหน้าที่ในการปฏิบัติการพยาบาลช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างมีระบบ มีขบวนการในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีขั้นตอนและมีความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้มารับบริการจากองค์การพยาบาล ซึ่งองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ให้บริการประชาชนด้านสุขภาพ ได้แก่ โรงพยาบาล ศูนย์อนามัย ชุมชน ศูนย์สาธารณสุข และรวมทั้งวิทยาลัยพยาบาลซึ่งมีบทบาทและทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล ออกไปเพื่อทำหน้าที่บริการประชาชนในด้านดูแลสุขภาพอนามัย ซึ่งมีต่างประเทศต่างชนิดตามโรคมักใช้เจ้าหน้าที่เป็นรวมทั้งเพื่อป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสมรรถภาพด้วย

ความรับผิดชอบขององค์การพยาบาลนั้น คือ การทำงานกันอย่างมีระบบ และมีกระบวนการในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้ประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้มารับบริการ ซึ่งประกอบด้วยครอบครัวและชุมชน บริการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษหลายสาขาอาชีพที่มีอยู่ในองค์การพยาบาล เพื่อรับใช้ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ และการที่บุคลากรในทีมจะมีคุณภาพได้ ก็จะต้องมีการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรด้วยเช่นกัน

ประสิทธิภาพขององค์การพยาบาลจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้บริหาร องค์การที่สามารถพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรในองค์การพยาบาลให้ต่อเนื่องและสม่ำเสมอตามที่ สัมภาษณ์ พงษ์เพชร (2529 : 21) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลจะต้องกำหนดนโยบายให้มีการจัดระบบงานวิชาการและฝึกอบรมขึ้นในโรงพยาบาล ให้ทันต่อวิทยาการและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อการบริหารวิชาการแก่ผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาล ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงพยาบาล รวมทั้งส่งเสริมผลงานทางวิชาการของโรงพยาบาล และการค้นคว้าวิจัย ทั้งนี้ นโยบายที่ผู้บริหารโรงพยาบาลกำหนดขึ้นนั้นนอกจากจะมีความเหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการของโรงพยาบาลนั้นแล้ว จะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายระดับสูงในส่วนกลาง เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องด้วย

3. วิทยาลัยพยาบาล

3.1 ความหมายของวิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตนักศึกษาพยาบาล เพื่อสำเร็จออกไปทำหน้าที่บริการด้านสาธารณสุข ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ป่วยให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

3.2 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ

วิทยาลัยพยาบาลในฐานะที่เป็นองค์การพยาบาลองค์การหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาพยาบาลระดับต่าง ๆ ตามหลักสูตรของกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เพื่อสนองความต้องการด้านอัตรากำลังของบุคลากรทางการพยาบาล และสอดคล้องกับโครงการพัฒนาสาธารณสุขและสังคมของประเทศให้บริการทางวิชาการพยาบาลแก่สถาบันการศึกษาพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมทบทวนธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศีลธรรม และปลูกฝังทัศนคติ จรรยาวิชาชีพ และการเป็นพลเมืองดี ศึกษา วิจัย ทั้งด้านการศึกษาพยาบาลและการพยาบาล เพื่อพัฒนาการศึกษาพยาบาล โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ควบคุม รับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปของวิทยาลัยพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ ได้แก่ งานสารบรรณ งานบุคลากร งานการเงินและพัสดุ ได้แก่ งานประมาณและการเงินการบัญชีและการพัสดุ

2. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกองงานวิทยาลัยพยาบาล และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยแผนกวิชาดังนี้

2.1 แผนกการศึกษาทั่วไป มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาที่ส่งเสริมให้มีความรู้กว้างขวางเพื่อประกอบการให้การพยาบาล ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

2.2 แผนกวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานวิชาชีพ มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนวิชาทางวิทยาศาสตร์ ที่เป็นความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ วิชาจุลชีว-

ปริสตีวิทยา กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา โภชนศาสตร์ ชีวเคมี เภสัชวิทยา พยาธิสรีรวิทยา เศรษฐศาสตร์ สุขภาพเบื้องต้น ชีวสถิติ

2.3 แผนกวิชาพื้นฐานการพยาบาล มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน วิชาที่เป็นความรู้เบื้องต้นของการพยาบาล ได้แก่ วิชาหลักการพยาบาลโภชนบำบัด

2.4 แผนกวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบการเรียน การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านอายุรกรรม เพื่อให้สามารถวินิจฉัย แก้ปัญหา วางแผน และให้การพยาบาลวิธีต่าง ๆ ได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาวะ การของผู้ป่วยของการรักษาของแพทย์

2.5 แผนกวิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบการจัด การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านศัลยกรรม เพื่อให้สามารถวินิจฉัย แก้ปัญหา วางแผน และให้การพยาบาลวิธีต่าง ๆ ได้ถูกต้องและเหมาะสม กับสภาพอาการของผู้ป่วย และการรักษาของแพทย์ เช่นการให้การพยาบาลก่อนและหลังผ่าตัด

2.6 แผนกวิชาการพยาบาลกุมารเวช มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการ เรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาของเด็กปกติ การพยาบาลเด็กผู้ป่วยที่มีปัญหาทั้งด้านอายุรกรรม รวมทั้งทารกคลอดก่อนกำหนด

2.7 แผนกวิชาการพยาบาลจิตเวช มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการ เรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางพฤติกรรมของมนุษย์ โรคทางจิตต่าง ๆ และสาเหตุการเกิดและการรักษา การให้การพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสม สภาพอาการของผู้ป่วยที่มีความผิดปกติด้านจิตใจ จัดกิจกรรมเพื่อการรักษาและฟื้นฟูบุคลิกภาพ และ สุขภาพจิตของผู้ป่วย การส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันการเกิดปัญหาทางจิตแก่ประชาชน

2.8 แผนกวิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวชศาสตร์ มีหน้าที่

2.8.1 รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลัง คลอด ทั้งที่ปกติและผิดปกติ การวางแผนครอบครัว กฎหมายที่เกี่ยวกับการผดุงครรภ์

2.8.2 รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยโรคทางระบบสืบพันธุ์ของสตรี เพื่อให้สามารถวินิจฉัย แก้ไข ปัญหา วางแผน และให้การพยาบาลได้เหมาะสมกับสภาวะการของผู้ป่วย

2.9 แผนวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน มีหน้าที่

2.9.1 รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับการให้บริการทางสุขภาพอนามัยแก่ชุมชน เช่น อนามัยโรงเรียน การสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม การสาธารณสุขในชุมชน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลอนามัยชุมชน

2.9.2 รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลขั้นต้น เพื่อให้สามารถตรวจ วินิจฉัยและวางแผนการรักษาขั้นต้นแก่ผู้ป่วย รวมทั้งการส่งต่อผู้ป่วย

2.10 แผนวิชาการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาที่เกี่ยวกับหลักการบริหาร การบริหารหอผู้ป่วย การประสานงานระหว่างแผนกและการพยาบาลเป็นทีมรวมทั้งวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ได้แก่ จรรยาพยาบาลและแนวโน้มของวิชาชีพพยาบาล

3. ฝ่ายบริหารการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบงานบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ งานในแผนกปกครอง แผนกกิจการนักศึกษา แผนกส่งเสริมวิชาการ แผนกเทคโนโลยีทางการศึกษา แผนกแนะแนวการศึกษา แผนกทะเบียนและสถิติ และแผนกวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อพัฒนาและปลูกฝังให้นักศึกษามีระเบียบ วินัย จรรยา มารยาทที่ดี ส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมนักศึกษาและสนับสนุนงานทางวิชาการของวิทยาลัยให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายการศึกษาพยาบาล

4. ฝ่ายการศึกษาวัดทิศและครูพยาบาล มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการดำเนินในแผนกวิชาทางการศึกษาแผนกวิชาการสอน แผนกวิชาการบริหารการศึกษา และแผนกวิชาครูพยาบาลเพื่อผลิตครูพยาบาลทั้งในระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตร โดยให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 7 - 12)

การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล

1. ความหมายและความสำคัญ

คำว่า "พัฒนา" ความหมายที่ให้ไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 930) หมายถึง การทำให้เจริญ ในปัจจุบันจะใช้คำนี้กันอย่างแพร่หลาย เช่น การพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาชนบท และแม้กระทั่งการพัฒนาการศึกษา วอเรล และสติลเวล (Worell and Stilwell. 1981 : 1) ได้กล่าวถึงการพัฒนาว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่เกิดต่อเนื่องกันตลอดชีวิต และกระบวนการนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นเสียชีวิต ในระหว่างที่มีการพัฒนาอาจพบว่าได้มีการเรียนรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหรือบางครั้งอาจไม่มีการเรียนรู้อะไรก็ได้ ส่วน ศรีเพ็ญ สุขพิทยากุล (2523 : 42) ได้กล่าวว่าความหมายของการพัฒนาก็คือ กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นนั่นเอง

สัจจุภา สัจจุภาวิวัฒน์ (2526 : 3) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed Change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า (Planned Change) อาจเรียกได้ว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา (Desired Change)

สรุปแล้วจะเห็นว่า ความหมายของการพัฒนาก็คือกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามความปรารถนาที่เป็นประโยชน์หรือเป็นไปในทางที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม

คำว่า "สมรรถภาพ" หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความสามารถในทุก ๆ ด้าน ซึ่ง กูด (Good. 1973 : 121) ได้ให้คำจำกัดความของ "สมรรถภาพ" ว่าเป็น มโนคติ เจตคติ ที่จะต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถจะนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เผชิญ ขมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2522 : 15) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถภาพ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ครูพึงมีในการที่จะช่วยให้เด็กเรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย นอกจากนั้น กมล สุคประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2523 : 3) ได้ให้คำนิยามของสมรรถภาพไว้ว่า สมรรถภาพ (สมรรถวิสัย) หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า "สมรรถภาพ" หมายถึง ความสามารถของบุคคล ซึ่งแสดงออกในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงาน รวมทั้งความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนางานทุกชนิดให้เกิดผลสำเร็จที่พึงปรารถนา ดังนั้นสมรรถภาพของอาจารย์ หมายถึง ความสามารถของอาจารย์ ซึ่งแสดงออกในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน รวมทั้งความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย ซึ่งเป็นผลของความสามารถในทุก ๆ ด้านของอาจารย์นั่นเอง

คำว่า "สมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์" หมายถึง ความสามารถในการสอนได้ทุกวิชา พร้อมแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มีความสามารถในการสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน มีความรู้ทางจิตวิทยาของผู้เรียนจิตวิทยาการเรียนการสอน นอกจากนี้อาจารย์จะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน หรือเรื่องที่สอน มีการทดสอบ และติดตามผลงานสอนทุกบททุกตอน เตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง รู้จักใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม มีความรู้เรื่องหลักสูตรดี ขยัน ตั้งใจสอน ช่วยเหลือและใส่ใจกับผู้เรียนที่เรียนอ่อน สอนให้ผู้เรียนคิดเป็นและปฏิบัติได้สนใจต่อการเคลื่อนไหวทางวิชาการ และสาระความรู้ต่าง ๆ ทาบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าสนใจ รู้จักกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียน และหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน (เชาว์เลิศ ขวัญเมือง, 2527 : 25 - 26)

จะเห็นว่า สมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ทั้งทางเนื้อหาวิชาการ และทางทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนรวมทั้งการรู้จักเลือกใช้สื่อทัศนอุปกรณ์หรือสื่อประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาอาจารย์เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เป็นระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับความประสงค์และความสนใจของอาจารย์แต่ละคนในอันที่จะมีความก้าวหน้าในงานและอาชีพ รวมทั้งความประสงค์ของสถาบันที่ส่งเสริมงานทางวิชาการ ทั้งนี้โดยจัดกิจกรรมให้ความประสงค์

ของทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกันและบังเกิดผลเป็นที่พึงพอใจด้วยกัน และในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์นั้น ได้มีผู้เสนอแนวคิดไว้หลายท่าน เป็นต้นว่า

กฤษณา ชูติมา (2524 : 10) เน้นถึงวัตถุประสงค์สำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์
2. สร้างความตื่นตัวให้แก่อาจารย์ที่จะพัฒนาความรู้ทางสาขาวิชาของตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

ทองจันทร์ พงษ์สารมณี (2524 : 10) เน้นถึงการพัฒนากิจการที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พอสรุปได้ดังนี้ คือ

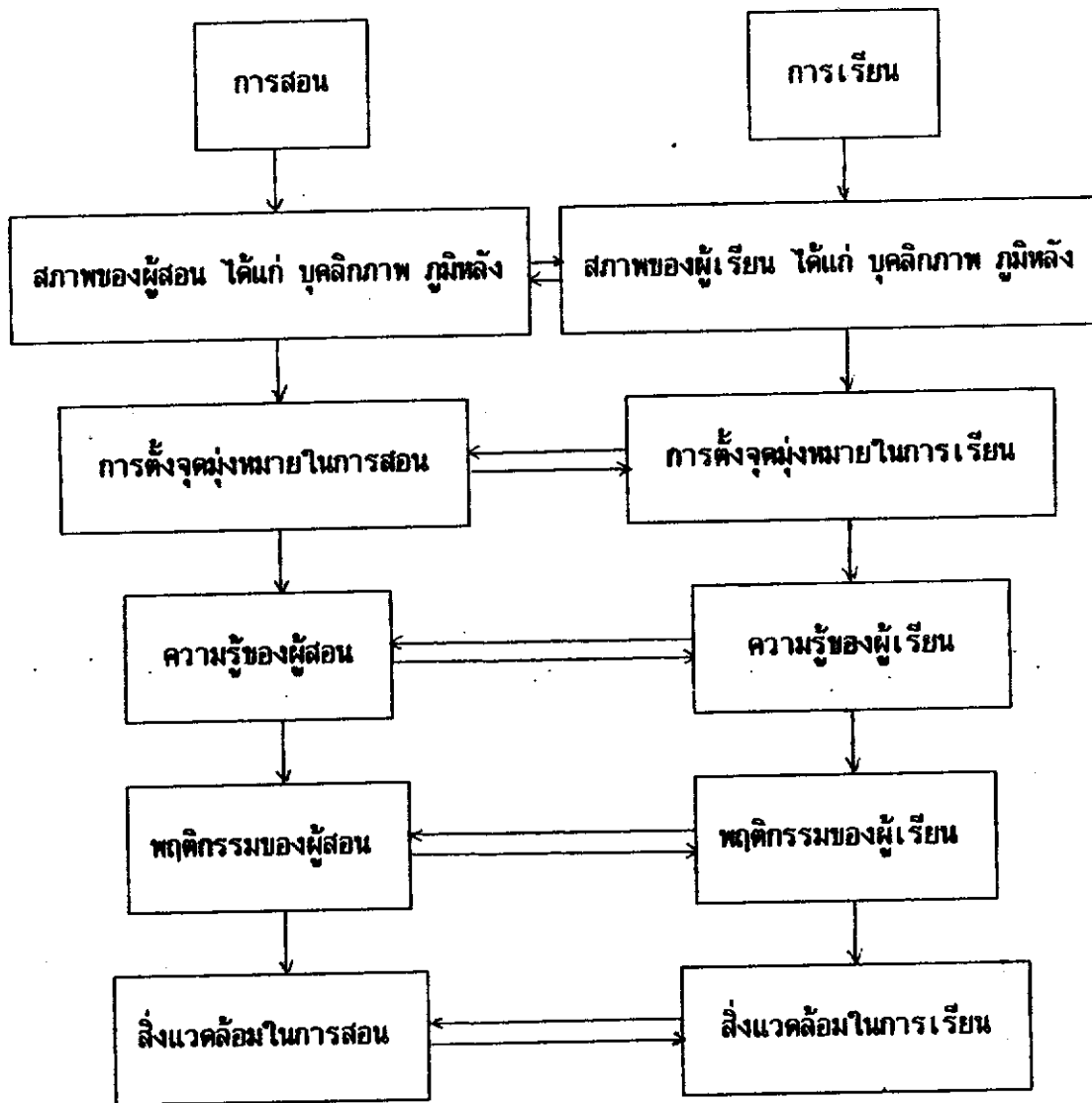
1. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านการเรียนการสอน
2. พัฒนาตนเองด้านความรู้ทางวิชาการที่ตนถนัด และรู้จักวิธีการวิจัยทางสาขาวิชาของตน นอกจากนั้น

บกรัตน์ อังศุสิงห์ (ม.ป.ป. : 140 - 141) ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการว่า มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนอาจารย์ในทางวิชาการ ดังนี้ คือ

1. เนื่องจากการสอนและการวิจัยเป็นงานหลักของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ควรจะได้รับ การสนับสนุนให้มีการปรับปรุงความรู้ทางวิชาการของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
2. มหาวิทยาลัยควรให้ความสนใจแก่บรรดาอาจารย์ในเรื่องอุปกรณ์และเครื่องมือในทางวิชาการ เช่น บริการห้องสมุด ห้องทดลอง ควรมีให้พอเพียงแก่การสอน และการวิจัยของอาจารย์
3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสแสดงออกซึ่งผลงานและความสำเร็จทางวิชาการของอาจารย์ การหาทุนสนับสนุนในการวิจัยและการเขียนตำรา การจัดให้มีสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย และการจัดออกวารสารทางวิชาการ
4. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีการประชุมทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ เพื่อเป็นปัจจัยกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัวในทางวิชาการมากยิ่งขึ้น
5. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์มีโอกาสไปศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรม หรือค้นคว้าอยู่เสมอ

เชาว์เลิศ ขวัญเมือง (2527 : 7) ได้กล่าวถึง สมรรถภาพทางด้านวิชาการที่สำคัญ ๆ มีอยู่หลายด้านด้วยกัน ซึ่งรวมถึงสมรรถภาพด้านการสอน โดยกล่าวว่าอาจารย์จะต้องทำการสอนได้ดี รู้จักใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการเจริญเติบโต และพัฒนาการของผู้เรียน วางแผนการสอน ใช้วิธีสอนได้เหมาะสม บริหารงานของชั้นได้อย่างราบรื่น ปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เหมาะสม ถึงแม้ว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ จะทำให้สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมายและรวดเร็วก็ตามสมรรถภาพด้านการสอนของอาจารย์ก็ยังคงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสมควรที่จะได้รับการพัฒนาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของสังคมและความก้าวหน้าของวิชาการต่าง ๆ อยู่เสมอ

อุทุมพร จามรมาน (2530 : 12) กล่าวว่า ความรู้ของผู้สอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของผู้สอนในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนดังแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ส่วต้น มุทฺธเมธา (2531 : 1 - 17) กล่าวถึง คณบดีและหัวหน้าภาควิชาว่า เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ถ้าคณบดีและหัวหน้าภาควิชาไม่ทำหน้าที่ตามกำหนดก็จะหวังได้ยากมากที่จะพิจารณาคุณภาพของผลผลิตได้ งานที่ทำภายในคณะและภาควิชา ก็จะเป็นเพียงลักษณะของงานประจำไป นอกจากนั้นคณบดีและหัวหน้าภาควิชา ยังมีบทบาทสำคัญในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคณะและภาควิชา พิจารณาอัตราภาควิชาว่าบุคลากรภายในภาควิชาและสาขาใดขาด สาขาใดเกิน ควรจะหาอย่างไร จึงจะพัฒนาบุคลากรในคณะและภาควิชาให้มีสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ขอบเขตของการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ

ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์นั้น จำเป็นที่จะต้องแบ่งขอบเขตของการพัฒนาให้ชัดเจนเพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งได้มีผู้รู้ได้แบ่งไว้ดังต่อไปนี้
 บอริช (Borich. 1977 : 6 - 8) ได้แบ่งสมรรถภาพของครูออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ คือความรู้ด้านเนื้อหาวิชาและกระบวนการ เช่น กระบวนการสอน การจัดการในชั้นเรียน เป็นต้น สมรรถภาพด้านนี้สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบหรือสังเกตจากการปฏิบัติงานของครู

2. สมรรถภาพด้านการปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมด้านการสอนของครูในชั้นเรียน หรือใช้แบบสอบถามจากผู้เรียน

3. สมรรถภาพด้านผลการปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูใช้สมรรถภาพด้านความรู้และด้านการปฏิบัติเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ การวัดสมรรถภาพด้านนี้ของครูวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

สุวรรณี ศรีคุณ (2527 : 4) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการพัฒนาอาจารย์ทางด้านวิชาการ ว่าเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้และมีประสบการณ์ในวิชาการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมในลักษณะต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาต่อ
2. จัดประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์
3. ส่งเสริมงานวิจัยและการพิมพ์เผยแพร่คู่มือการสอนของอาจารย์
4. ปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นศูนย์วิชาการ
5. ส่งเสริมการสอนและการใช้สไลด์ทัศนวัสดุประกอบการสอน

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าขอบเขตของการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการนั้น ได้มีผู้รู้ได้กล่าวไว้หลายประเด็น แต่ไม่ว่าขอบเขตของการพัฒนาจะมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม ก็จะต้องอยู่ในกรอบของการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในวิชาการต่าง ๆ ให้กับ

อาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อจะได้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 นั้นเอง และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้เน้นที่จะศึกษาการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของ
 อาจารย์เฉพาะในขอบเขต 5 ด้าน คือ

1. การเพิ่มคุณวุฒิ
2. การเข้าร่วมประชุมสัมมนา
3. การวิจัยและการเขียนผลงาน
4. การใช้บริการห้องสมุด
5. การสอนและการใช้สื่อการสอน

3. วิธีการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของอาจารย์

การทำงานของหน่วยงานจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพียงไร ย่อมขึ้นกับบุคคล
 ที่จะมาร่วมกันทำงานในหน่วยงานนั้น ๆ และในบรรดาทรัพยากรที่จะใช้ในการบริหารงานนั้น
 ทรัพยากรบุคคลย่อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะถึงแม้จะมีทรัพยากรอื่น ๆ ดีสักเพียงไร
 แต่ถ้าบุคคลในหน่วยงานนั้นไม่มีขีดความสามารถหรือศักยภาพแล้ว ทรัพยากรเหล่านั้นก็จะไร้ค่า
 ไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของหน่วยงานนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม
 ธรรมชาติของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความสามารถที่เด่นเพียงใดก็ตามถ้าทำงานจำเจอยู่เสมอ ย่อมจะ
 เกิดความเบื่อหน่ายหรือเฉื่อยชา ยิ่งวิชาการต่าง ๆ เจริญและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน
 ก็จะกลายเป็นคนล้าสมัย การที่บุคคลได้มีโอกาสเปลี่ยน บรรยากาศ เปลี่ยนงาน หรือศึกษาหา
 ความรู้ใหม่ จะช่วยสร้างความกระปรี้กระเปร่าความเข้มแข็ง และมีพลังที่จะทำงานได้ดีขึ้น ดังที่
 มาลีย์ หุวนันท์ กล่าวว่า "องค์การใดก็ตามหลังจากสรรหาและบรรจุบุคคลเข้าทำงานโดยวิธีการ
 กำหนดตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว เมื่อได้ปฏิบัติงานสักระยะหนึ่ง ควรที่จะได้มีการ
 ปรับปรุงและพัฒนาบุคคลที่ได้ปฏิบัติงานให้เกิดการสร้างสรรค์เพิ่มพูนสมรรถภาพของบุคคลให้
 เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ" (มาลีย์ หุวนันท์. 2509 : 429) โดยทั่ว ๆ ไปวิธีการพัฒนา
 บุคลากรที่นิยมทำกันอยู่พอสรุปได้ 3 วิธี คือ วิธีแรก เป็นการฝึกอบรมก่อนที่บุคคลจะออกไปทำงาน
 (Pre - Service Training) วิธีที่สอง คือการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (In - Service

Training) วิธีที่สาม คือการฝึกฝนตนเองของบุคลากรที่กำลังทำงานอยู่ (On - the Job Training) (วิทยุ สาร. 2519 : 62) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งไปที่ประเด็นของการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการและการฝึกฝนตนเองของบุคลากรที่กำลังทำงานอยู่เท่านั้น

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า วิธีการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ กระทำได้หลายรูปแบบหลายวิธี ทั้งในรูปแบบและนอกรูปแบบ อาจจัดภายในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงานนั้น ๆ ก็ได้ ซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ก็มีหลายวิธี เช่น การลาศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การศึกษาค้นคว้า การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และ ฯลฯ เป็นต้น

การลาศึกษาต่อ เป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการวิธีหนึ่ง ซึ่งมีทั้งการลาศึกษาต่อในรูปแบบและการลาศึกษาค้นคว้านอกกรอบแบบ ซึ่งการลาศึกษาต่อที่เป็นในรูปแบบก็คือ เน้นการอนุญาตให้ทั้งผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสายปฏิบัติการสอนและสายบริการลาไปศึกษาต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งอาจจัดโดยรัฐหรือเอกชนก็ได้ การลาศึกษาค้นคว้านอกกรอบแบบเป็นวิธีพัฒนาบุคลากรที่ไม่ต้องเสียเวลาราชการทั้งหมดหรืออาจจะใช้บางส่วน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ นอกจากจะช่วยให้มีความเชี่ยวชาญในการทำงานแล้ว ยังช่วยให้มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจจุดมุ่งหมายดีขึ้น และโอกาสที่จะเลื่อนฐานะก็มีมากขึ้นด้วย ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างกำลังใจแก่ข้าราชการ เป็นการสร้างบรรยากาศ และสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันอีกด้วย

กิตติมา ปรีดีติลล ได้กล่าวถึงการลาศึกษาต่อว่าแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การลาศึกษาต่อภายในประเทศ มีสิ่งที่อาจารย์ควรทราบ คือ

1.1 อายุไม่เกิน 45 ปี นับถึงวันที่ 15 มิถุนายน ของปีที่จะเข้าศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตพิเศษจากกรมเจ้าสังกัด

1.2 มีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติตามระเบียบที่สถานศึกษากำหนด

1.3 ต้องมีเวลารับราชการติดต่อกันไม่น้อยกว่า 24 เดือนเต็มสำหรับในส่วนภูมิภาค และ 36 เดือนเต็ม สำหรับในส่วนกลาง ทั้งนี้ นับถึงวันที่ 15 มิถุนายนของปีที่จะเข้าศึกษา

1.4 ต้องปฏิบัติราชการมาด้วยดี มีความประพฤติเรียบร้อย

2. การลาศึกษาต่อ ๗ ต่างประเทศ มีสิ่งที้อาจารย์ควรทราบ คือ

2.1 ผู้ขอจะต้องอายุไม่เกิน 35 ปี สำหรับการลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และอายุไม่เกิน 40 ปี สำหรับปริญญาโท โดยนับถึงวันที่ออกเดินทาง

2.2 ต้องเป็นข้าราชการ และมีเวลารับราชการไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่หากกระทรวงหรือทบวง หรือกรมเจ้าสังกัดเห็นว่ามีความจำเป็น ก็ขออนุมัติได้เป็นราย ๆ ไป

2.3 เป็นผู้มีความรู้ในภาษาต่างประเทศที่จะใช้ในการศึกษานั้นด้วย
(กิตติมา ปรีดีคิลก. 2529 : 179)

การศึกษาคูงาน เป็นการพัฒนาศักยภาพวิธีหนึ่ง ซึ่ง สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 189) กล่าวว่า การส่งบุคลากรไปสังเกตเยี่ยงเยียนคูงาน และศึกษาวิธีการทำงานในหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ทำได้หลายวิธี เช่น วิธีฝึกหัดงาน (Apprenticeship) การฝึกงานโดยไม่ได้ค่าจ้างตอนแทน (Internship) การสลับเปลี่ยนหน้าที่ (Rotation to Assignment) และ การศึกษากายใต้การแนะนำ (Supervised Leading) ซึ่งเป็นการพัฒนาการลงมือปฏิบัติงานที่ได้ผล และนิยมกันแพร่หลายซึ่งจะทำให้บุคลากรได้รับประสบการณ์และเทคนิคใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น จะเป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอยู่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาคูงานถือเป็นการพัฒนาคุณภาพทางการบริหารสำหรับอาจารย์วิธีหนึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานอยู่ได้ศึกษาคูการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน หรือองค์การที่มีลักษณะของงานที่คล้ายกัน เช่น การศึกษาคูงานในวิทยาลัยพยาบาลที่ได้รับการยกย่องว่าดีเด่นในการจัดอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนหรือด้านอื่น ๆ ตามที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งถือว่าเป็นการสอนงานหรือการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการอันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และเจตคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานให้สามารถพัฒนาคุณภาพการบริการแก่ผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง (Donovan. 1975 : 201)

การศึกษาคูงานด้วยตนเอง ถือเป็นการพัฒนาตนเองอีกวิธีหนึ่งซึ่ง พิลิธี สารวิจิตร และประพันธ์ ปลื้มผลอดภัย (2529 : 78) ได้กล่าวว่า เป็นการปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย เจตคติ ความสามารถ ความชำนาญ ความรู้ ความคิด ความเข้าใจให้

เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อช่วยให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสุข ความเจริญ ความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และหน่วยงานอย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถของตนเอง การศึกษาด้วยตนเองเป็นการเสาะแสวงหา ขวนขวายที่จะศึกษาด้วยตนเอง ไม่ต้องมีผู้บังคับเป็นการเรียนที่เกิดจากใจชอบ ใจรัก เพื่อความพึงพอใจที่เกิดจากกิจกรรมการเรียน เกิดจากแรงจูงใจภายในของบุคคล ซึ่งเรียกว่า การเรียนรู้จากการนำตนเอง (Self - directed learning) เหตุผลในการศึกษาด้วยตนเองมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ เป็นการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นวิถีธรรมชาติทางจิตวิทยาในการพัฒนาไปสู่วุฒิภาวะ และเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ ๆ ทางการศึกษา (Knowles. 1975 : 14 -16)

การฝึกอบรม คือกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ และทัศนคติอันเหมาะสม จนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติในทางที่พึงปรารถนา หรือเพื่อปรับปรุงแก้ไขความรู้รอบ เพื่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลในแต่ละระดับเกี่ยวกับการเข้าใจ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน คือการอบรม ช่วยให้ครูได้มีโอกาสรับรู้ในเรื่องนั้น ๆ และสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวที่พึงประสงค์ได้ (สุนทร สุนันทชัย. 2517 : 89)

เสาวลักษณ์ สิงห์โกวิท และกมล อคฺลยพันธ์ (2527 : 4) ได้กล่าวว่า วิธี On the job training เป็นวิธีใช้มากที่สุดวิธีหนึ่งในการใช้อบรม วิธีนี้การอบรมจะกระทำโดยให้ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการให้การอบรมแก่อาจารย์โดยตรง ข้อดีของวิธีนี้ก็คือ ช่วยให้อาจารย์ได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากผู้ที่มีความสามารถที่เป็นมืออาชีพในเรื่องนั้นโดยตรง และสามารถทำการอบรมในขณะที่ปฏิบัติงานด้วยสภาพแวดล้อมจริง แต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้อาจจะมีข้อเสียอยู่บ้าง กล่าวคือ ถ้าหากผู้บริหารที่ทำการสอนนั้น ไม่ระมัดระวังให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพแล้ว ผลก็จะไม่ดีเท่าที่ควร แต่ถ้าหากให้มีเวลาพอเพียงสำหรับการอบรมตามวิธีนี้

และค่อยเป็นค่อยไป โดยมุ่งพยายามแก้ไขข้อผิดพลาดอยู่ตลอดเวลาในขณะที่อาจารย์ผู้เข้าอบรมได้ทดลองทำแล้ว ก็นับว่าวิธีนี้จะให้ประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง ประโยชน์หรือผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นจากการใช้วิธีนี้อีกประการหนึ่งก็คือ ผู้บริหารได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาพร้อมกันไปด้วย

การประชุมสัมมนา เป็นการพบปะเพื่อปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ของผู้ที่มีความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องเดียวกัน ปรึกษากัน เพื่อแก้ปัญหาระหว่างผู้ประสบการณ์หรือผู้มีความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการประชุมเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแบ่งกลุ่มศึกษาเรื่องที่กำหนดให้ แล้วนำผลที่ศึกษาเสนอที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน การประชุมและการสัมมนา จึงเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เข้าประชุมสัมมนาได้รับความรู้และประสบการณ์แปลกใหม่ ทั้งบางครั้งยังได้มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาก็มี การปฏิบัติจริง (กิตติมา ปรีดีศิลป. 2529 : 172) ความมุ่งหมายของการประชุมสัมมนาคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทำความเข้าใจและพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน และเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกที่มีความสนใจใกล้เคียงกัน ค้นหาวิธีการแก้ปัญหและแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหเพื่อการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายใหม่ กระตุ้นในสมาชิกได้นำหลักการที่ได้เรียนรู้มาใหม่ มาปรับปรุงใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหานั้น ๆ ส่งเสริมสังคมและกลุ่มสัมพันธ์ของบุคคลในแวดวงเดียวกัน หรือบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเหมือนกัน (วิจิตร วรุตบางกูร. ม.ป.ป. : 1 - 3)

สัมมนาทางวิชาการ เป็นเทคนิคการฝึกอบรมอย่างหนึ่งที่ใช้กับกลุ่มบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้ร่วมกัน หรือเพื่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้การนำของผู้เชี่ยวชาญในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนจะต้องมีบทบาท มีส่วนในการสัมมนา สืบหาข้อบกพร่องแลกเปลี่ยนความรู้ แก้ไขปัญหา กำหนดแนวปฏิบัติ หาความรู้และจัดทำรายงาน สรุปผลการสัมมนา การสัมมนาจะเหมาะสมกับสมาชิกที่มีความรู้หรือการศึกษาในระดับเดียวกัน หรืออาชีพเดียวกัน มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน มีประสบการณ์ในการทำงานมากพอเตรียมตัวมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในลักษณะเฉพาะเรื่อง โดยการนำของผู้เชี่ยวชาญ บุคคลที่เกี่ยวข้อง มี 3 กลุ่มคือ ผู้จัดสัมมนา ผู้สัมมนา และผู้ร่วมสัมมนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาความรู้ที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการประชุมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการประชุมจะเน้นทั้งด้านวิชาการ ทฤษฎีและด้านปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการประชมนำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ อันแท้จริงของตนได้ วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้

1. เพื่อฝึกฝนให้ผู้เข้าประชุมเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงงาน

การวิจัยทางการศึกษา เป็นการศึกษาค้นคว้า ญเณร หรือข้อสรุปอ้างอิงเกี่ยวกับพฤติกรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ทำนาย และควบคุมเหตุการณ์ในสถานการณ์ทางการศึกษา การศึกษาวิจัยจึงเป็นวิธีการแห่งปัญหา ค้นหาความจริง เพื่อไปใช้ตอบปัญหาที่กำหนด ให้การวิจัยถ้าแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าหาความจริง เช่น วิจัยเพื่อนำผลไปใช้ได้ทันที หรือ วิจัยเพื่อค้นหาความรู้ลึกซึ้ง อาจจะใช่หรือไม่ใช่ประโยชน์ก็ได้ อาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ การวิจัยแบบมุ่งแสวงหาความรู้หรือความจริงที่เป็น ญ สุตร ทฤษฎี อาจจะมีประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่เพียงใดไม่สนใจเป็นการวิจัยมุ่งหาความรู้ในวิชาชั้นโดยเฉพาะ
2. การวิจัยประยุกต์ การวิจัยแบบมุ่งแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ได้กับสภาพการใดสภาพการหนึ่ง เช่น เด็กตกขี้ขี้มาก ก็วิจัยสาเหตุของการสอบก เพื่อครูและผู้บริหารจะได้แก้ไขได้ถูกต้อง
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติ การวิจัยแบบมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไป ผลของการวิจัยจะอ้างอิงไปใช้กลุ่มอื่นไม่ได้ เพราะมองในวงจำกัด เช่น วิจัยปัญหาบางอย่างที่ครูอยากรู้ในห้องเรียนที่ตนเองเป็นครูประจำชั้น เป็นต้น (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 9)

กอร์ทเนอร์ และ โลเรนเซน (Gortner and Lorensen. 1989 : 123 - 126) พบว่า ลักษณะของการพัฒนาทรัพยากรการวิจัยทางวิชาการพยาบาล มีดังนี้

สูงขึ้น

1. เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรที่มีจำนวนจำกัดให้มีคุณภาพทางด้านการพยาบาล
2. เพื่อเป็นการติดต่อประสานงาน และเพิ่มผลผลิตเฉพาะรายในกลุ่ม
3. เพื่อเป็นการวิจัยในชั้นวิชาชีพและสังคม
4. เพื่อรู้จักการใช้งบประมาณทั้งส่วนตัว และส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อต้องการเพิ่มจำนวนนักวิชาการทางด้านการพยาบาล

การใช้บริการห้องสมุด ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมวิชาการด้านหนังสือ ตำรา เอกสาร ทรัพยากร และการบริการ มีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การให้บริการ ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับบรรดาครูบาอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่ใคร่จะศึกษาค้นคว้าวิจัย สอนตอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการอุดมศึกษาที่ได้ตั้งปณิธานไว้ นอกจากภาระหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ห้องสมุดยังมีการกิจในการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมนุษยชาติ เป็นแหล่งมรดกทางปัญญาที่สำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกด้วย ประกอบกับสภาพปัจจุบันซึ่งบรรดาวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมากเท่าใด เอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อการศึกษา และสารสนเทศการศึกษามีจำนวนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ทำให้การให้บริการของห้องสมุดโดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะต้องเพิ่มภารกิจให้กว้างขวางและลึกซึ้งตามความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ ไปด้วย ด้านหนังสือ เอกสาร วารสาร ตลอดจนวัสดุย่อยส่วนของวัสดุที่พิมพ์ จะต้องจัดหาและเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้สามารถนำออกมาให้บริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และจะต้องจัดทามาให้ครบถ้วนตามความต้องการในหลักสูตร โครงการวิจัย และโครงการบริการชุมชนของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้น จะต้องจัดหาสิ่งตีพิมพ์ใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ใ้สามารถเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ จากตำราทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ห้องสมุดจะต้องรวบรวม และจัดเก็บสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเจ้าสังกัดไว้อย่างครบถ้วน ห้องสมุดจะต้องจัดหาและจัดเก็บสิ่งตีพิมพ์ที่สำคัญในแต่ละสาขาวิชา หนังสือซึ่งแสดงอารยธรรมอันเป็นมรดกตกทอด หนังสือที่มีคุณค่าทางหนังสือสนองความใคร่รู้ใคร่เห็นและหนังสืออ่านเพื่อความจรรโลงใจ ห้องสมุดจะต้องมีหนังสืออ้างอิงและบรรณานุกรมที่ทันสมัยอย่างเพียงพอทุกสาขาวิชาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศโดย

ไม่จำกัดว่าจะต้องเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน ห้องสมุดจะต้องจัดหาวารสารตามหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ ด้านการเรียน การสอน การวิจัย และการบริการของมหาวิทยาลัย และจัดหาวารสารวิชาการระดับสูงเพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาที่สนใจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิด สติปัญญา และนันทนาการ หนังสือพิมพ์ที่นำมาให้บริการประกอบด้วยหนังสือพิมพ์ทั้งส่วนท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ระดับชาติและระดับนานาชาติฉบับที่สำคัญ ๆ ซึ่งครอบคลุมทัศนะทางการเมืองทุกฝ่าย หนังสือและวารสารที่ล้ำสมัยหรือฉีกขาดเสียหายให้กำจัดเป็นครั้งคราว นโยบายการรับบริจาคควรกำหนดไว้อย่างชัดเจน หนังสือและวารสารที่ได้รับบริจาคควรจัดเก็บไว้ร่วมกับหนังสือและวารสารอื่นที่มีอยู่แล้ว เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้อย่างเต็มที่ ครุภัณฑ์ห้องสมุด เช่น โต๊ะ เก้าอี้ จะต้องมัลักษณะเฉพาะควรออกแบบให้มีขนาดจะถูกสุขลักษณะและเหมาะสมสามารถนั่งได้นาน ห้องสมุดจะต้องจัดโต๊ะอ่านหนังสือเฉพาะบุคคล ห้องสำหรับศึกษาค้นคว้าเฉพาะบุคคล และเก้าอี้หนังสือพิมพ์ให้จำนวนเพียงพอตามความเหมาะสม บริการของห้องสมุดจะต้องมุ่งส่งเสริม และให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท จะต้องหาวิธีการและเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดมากที่สุด เพื่อเพิ่มพูนความพึงพอใจในการใช้บริการของห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น ห้องสมุดจะต้องมีการประเมินคุณภาพของบริการด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยหาทางปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ ห้องสมุดจะต้องมีบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้ทั้งในด้านการรวบรวม บรรณานุกรม และการสอนผู้ใช้ให้รู้จักใช้อุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของห้องสมุด (กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย. 2529 : 4 - 7)

สำหรับห้องสมุดของสถาบันวิทยาลัยพยาบาล เป็นสถานที่เพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาจารย์พยาบาลและนักศึกษาพยาบาล เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาการที่มีบทบาทต่อการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันนี้มาก และผู้บริหารที่มีศักยภาพก็จะต้องเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุด ควรจะปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นศูนย์วิชาการของสถาบัน สุนทร สุนันทภัย (2517 : 87) ได้แนะนำวิธีการส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนว่าทำได้หลายวิธี ผู้บริหารสามารถที่จะเลือกนำเอาวิธีการดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าของครูตามความเหมาะสมได้ และวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของครูได้ก็คือ

การจัดห้องสมุดสำหรับโรงเรียน แหล่งความรู้ที่สำคัญที่สุดได้แก่ หนังสือ ถ้าครูอาจารย์ได้อ่านหนังสืออยู่เสมอ จะมีความรู้ทันสมัย สถาบันควรสนับสนุนกิจกรรมห้องสมุดโดยจัดหนังสือและวารสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ไว้สำหรับให้ครูอาจารย์ได้ค้นคว้าหาความรู้ จะเป็นการกระตุ้นให้ครูตระหนักในความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่อยู่รอบตัว ทักษะที่ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงนี้จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

การสอนและการใช้สื่อการสอน อาจารย์สายปฏิบัติการสอน จะต้องสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา นำความคิดถ่ายทอดความคิด ความรู้ ค่านิยม ที่พึงประสงค์ให้แก่นักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอาจารย์เป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรด้วย และการที่อาจารย์จะปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น อาจารย์สายปฏิบัติการสอนจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยการแสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังที่ กาญจนา คุชารักษ์ (2529 : 115) ได้ให้ความหมายของการสอนคือเป็นกระบวนการและพฤติกรรมของครูในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการโดยอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสม อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น กระบวนการสอนหมายถึงแบบแผนและขั้นตอนของการสอน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นเตรียมการสอน ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนดังนี้ คือศึกษาธรรมชาติของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมาย เนื้อหาที่จะสอน และทำแผนการสอน ศึกษาวิธีสอนใช้วิธีสอนอะไร แบบไหน จะจัดกิจกรรมอย่างไร และใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอะไรบ้าง เตรียมวิธีการจัด เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้วย เป็นต้น
2. ขั้นสอน เป็นกิจกรรมที่ครูจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นวิธีสอนแบบใดโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการเรียนการสอน ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นประเมินผล
3. ขั้นประเมินผลการเรียน เป็นขั้นการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน บรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของการสอนหรือไม่ มีอะไรจะต้องปรับปรุงแก้ไข

เด็กจะรู้การพัฒนาการเรียนของตน และปรับปรุงแก้ไข ส่วนครูก็จะรู้ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ ในการจัดการศึกษาทั่วไปทุกระดับ นักการศึกษาได้ยอมรับแล้วว่าเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความต้องการให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านพุทธิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (Bloom. 1972 : 7 - 8) การพัฒนาการทั้งสามด้านนี้ได้มีการนำมาใช้เป็นเป้าหมายหลักในสถาบันการศึกษาพยาบาลด้วยเช่นกันทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎีนั้น มุ่งให้ความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา ในหลักและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลและการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีความสามารถ มีความพร้อมที่จะไปฝึกปฏิบัติให้การพยาบาลกับผู้ป่วยได้ การสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสาธิต หากจะมีการทดลองปฏิบัติก็จะปฏิบัติกันในสภาพการณ์ที่ได้จำลองหรือสร้างขึ้น โดยให้ความใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริง ลักษณะการเรียนการสอนเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน หรือแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึงนั้นค่อนข้างยาก การเรียนการสอนในภาคปฏิบัติหรือการสอนในคลินิกผู้ป่วยเป็นวิธีที่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี คือเป็นการเรียนรู้จากสภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนได้เห็น ได้สังเกต ได้สัมผัส ได้ทดลองฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง (สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์. 2525 : 1) การศึกษาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาชีพพยาบาล เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ การศึกษาภาคทฤษฎีจะเสริมภาคปฏิบัติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันการศึกษภาคปฏิบัติผู้เรียนก็สามารถนำความรู้ที่ได้จากภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสมบูรณ์เช่นกัน แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับสมรรถภาพทางด้านการสอนของอาจารย์พยาบาล และการรู้จักใช้สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการรู้จักใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ไปสู่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปแล้วจะเห็นว่า จากการศึกษาวิธีการ หรือกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการก็เพื่อเสริมสร้างบุคลากรขององค์การ หรืออาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยการลาศึกษาต่อ การศึกษาคูงาน การศึกษาค้นคว้า การฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การวิจัยพัฒนา การใช้บริการห้องสมุดให้เป็นศูนย์ทางวิชาการ ตลอดจนการสอนและการใช้สื่อการสอน เป็นต้น

4. ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล ซึ่งสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันหนึ่งซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้บริการด้านสาธารณสุข ทั้ง 4 มิติคือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ประชาชนทั่วประเทศ การจัดการศึกษาจึงมุ่งหวังให้ได้ผลผลิตที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของวิชาชีพ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีสามารถเป็นได้ทั้งผู้นำ และผู้ร่วมงาน และผู้ได้บังคับบัญชาที่ดีเป็นผู้มีคุณธรรม และรักษายศบรรณของวิชาชีพไว้อย่างเคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คือ

4.1 ปัญหาด้านคุณภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล พบว่า อาจารย์ไม่มีวุฒิ หรือมีวุฒิต่ำ อาจารย์ไม่มีความรู้ หรือความถนัดในวิชาที่สอนบางวิชา ไม่พยายามที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา (เชาว์เลิศ ขวัญเมือง. 2527 : 2) สำหรับวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำเป็นต้องมีการส่งเสริมด้านคุณภาพของอาจารย์ควบคู่ไปกับการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุข และการพัฒนาระบบบริการให้ตอบสนองต่อความจำเป็นของประเทศได้ (กองแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข. 2524 : 1) แต่ก็ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย และปัญหาที่สำคัญคือคุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล ปริญาตรี : ปริญาโท : ปริญาเอก เท่ากับ 7.6 : 1.5 : 0.02 (เกณฑ์มาตรฐานทบวงมหาวิทยาลัย สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ ปริญาตรี : ปริญาโท : ปริญาเอก เท่ากับ 3.5 : 6.0 : 0.5) นับว่าคุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลยังห่างไกลจากเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดมาก (กองวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 25) ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาล จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของอาจารย์ ด้านการเพิ่มคุณวุฒิให้กับอาจารย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการเรียนการสอนให้สูงขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และเป็น

การเพิ่มคุณค่าและยกฐานะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลให้เท่าเทียมกันกับอาจารย์วิทยาลัยอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับเดียวกัน

4.2 ปัญหาในการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ในวิทยาลัยพยาบาลก็คือ ปัญหาและอุปสรรคจากการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลซึ่งในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากสะสมมาตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 และ 5 ที่ผ่านมามีนโยบายให้มีการขยายบริการสาธารณสุขให้ครอบคลุมโดยเน้นระดับอำเภอ และเพื่อสนับสนุนโครงการบริการสาธารณสุขมูลฐานทำให้ต้องเพิ่มการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการเพิ่มอัตรากำลังของอาจารย์ ซึ่งสังเกตความแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานที่สภาการพยาบาล และทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด กล่าวคือ สภาการพยาบาลและทบวงมหาวิทยาลัยมีกำหนดให้อาจารย์พยาบาล 1 คน : นักศึกษาพยาบาล 4 คน แต่จากสภาพความเป็นจริงอาจารย์วิทยาลัย 1 คน : นักศึกษาพยาบาล 16 คน จะเห็นว่า อาจารย์จะต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานการสอน นักศึกษาพยาบาลจำนวนมาก ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จึงทำให้อาจารย์พยาบาล ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมสัมมนาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของกองงานวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุขที่พบว่า จำนวนอาจารย์พยาบาลที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงทำให้อาจารย์เหล่านั้นปฏิบัติงานหนักเกินไปจนเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 26)

4.3 ปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงานในวิทยาลัยพยาบาล

ตามแผนงานผลิตและส่งเสริมสมรรถภาพบุคลากรในแผนพัฒนาการศึกษา พยาบาลฉบับที่ 7 ต้องการให้มีการผลิตและส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากรทางการพยาบาลของกองงานวิทยาลัยพยาบาลมาก มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาสาธารณสุขของประเทศ ตลอดจนมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาและดำเนินงานตามภารกิจหลักจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งด้านวิจัยและการบริการทางวิชาการแก่สังคมและอีกหลายงานและหลายโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งงานที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ก็คืองานวิจัย ซึ่งนับว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ในอันที่จะค้นคว้าหาความจริงอย่างมีระเบียบ ดังนั้นสถาบันการผลิตพยาบาลนอกจากผลิตนักศึกษาพยาบาล

แล้วยังมีหน้าที่ในการวิจัยเพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ (ร่างแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล ระยะที่ 7. 2524 : 7) นอกจากนี้ กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล (2534 : 50) กล่าวว่า พยาบาลผู้ชำนาญการทางคลินิก จะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเชิงวิจัยใน 3 ระดับ คือ

1. เป็นผู้นำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้รับบริการอย่างทันต่อเหตุการณ์
2. เป็นผู้ให้ความร่วมมือในการร่วมทำวิจัยกับผู้อื่น เกี่ยวกับปัญหาในการดูแลผู้ป่วยที่ตนรับผิดชอบอยู่
3. เป็นผู้ทำวิจัยด้วยตนเองเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางด้านการพยาบาลและเพื่อดูแลรักษาผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จะเห็นว่างานวิจัยและการเขียนผลงานเป็นภารกิจที่จำเป็นอย่างยิ่งของสถาบันการศึกษาพยาบาล ซึ่งจากสภาพการณ์ที่เป็นจริงพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยและการเขียนผลงาน ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีสาเหตุที่สำคัญคือ การขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่มีความรู้ด้านวิจัยและการเขียนผลงานทางวิชาการ และอัตราอาจารย์พยาบาลที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ อาจารย์พยาบาลจึงต้องทำงานหนักเกินไป เกิดความท้อถอยเบื่อหน่ายและขาดความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขยังไม่ทันเทียมกับอาจารย์อื่น ๆ ในระดับเดียวกัน และขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีสิ่งจูงใจให้เกิดการค้นคว้าทางวิชาการเท่าที่ควร (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 27)

4.4 ปัญหาในด้านการให้บริการห้องสมุด

การบริการห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลโดยทั่วไปจะประกอบด้วยหนังสือตำรา เอกสาร คุรุภัณฑ์ และการบริการ แต่พบว่าปัญหาด้านหนังสือตำรามีมาก และเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การสอนในระดับอุดมศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้คือการขาดแคลนตำราเรียนและหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย จากรายงานของคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษา กล่าวไว้ในรายงานเสนอต่อรัฐบาล "สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันขาดแคลนตำราเรียน และหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทำให้นักศึกษาไม่สนใจการเรียน" (คณะกรรมการ

วางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. 2518 : 155) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชาย วงศ์เกษม (2519 : 6) ที่พบว่า สถาบันอุดมศึกษาขาดแคลนตำราเรียนและหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัยทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การศึกษาค้นคว้า และการวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์" ซึ่งปัญหาการขาดแคลนตำราเรียนและอุปกรณ์สำคัญต่อการพัฒนาการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ปราณี ภาสกรณ์ (ม.ป.ป. : 15) จึงได้เสนอแนะไว้ในรายงานการวิจัยว่า "ทางวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดพิมพ์เอกสารประกอบคำบรรยายของตนให้แพร่หลาย และเพื่อให้อาจารย์พยาบาลได้มีโอกาสพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการมากขึ้น สถาบันการศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องหาวิธีการสนับสนุนให้อาจารย์พยาบาลได้มีการพัฒนาทั้งในด้านวิชาการ และด้านการปฏิบัติการพยาบาลให้สมดุลกัน โดยการจัดเตรียมตำรา เอกสาร และหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ให้พร้อมเพื่อให้อาจารย์พยาบาลมีโอกาสพัฒนาทางวิชาการได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีระเนา ทัศศรี (2533 : 16) วิจัยพบว่า สถาบันการศึกษาพยาบาล ควรให้ความสำคัญในการซื้อตำรา วารสาร ทางวิชาการ เพิ่มขึ้น เพื่อให้อาจารย์มีโอกาสพัฒนาตนเองได้มากขึ้น

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในด้านการให้บริการห้องสมุดของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขก็คือ จำนวนหนังสือตำราทางวิชาการไม่เพียงพอที่จะให้บริการทางวิชาการแก่อาจารย์และนักศึกษาพยาบาล นอกจากตำราทางวิชาการมีน้อยแล้วยังขาดตำราวิชาการใหม่ ๆ อันเป็นปัญหาสำคัญในการที่จะทำให้ห้องสมุดดำเนินการเพื่อสนับสนุนการบริการห้องสมุดแก่อาจารย์ และนักศึกษา (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 26)

4.5 ปัญหาด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน

การสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยถือว่า เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด การพัฒนาการสอนจึงเป็นเรื่องที่น่าจะได้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพราะเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาขาดความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยให้การสอนดีขึ้นและที่สำคัญก็คือไม่สังเกตด้านวิธีการสอน ซึ่ง วิจิตร ศรีสอาน (2519 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการที่รู้เนื้อหาในวิชาชีพเป็นอย่างดี แต่ไม่สังเกตในด้านวิชาการสอน หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นครู อาจารย์จึงควรพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยวิธีการ

การศึกษาทั้งในรูปแบบ (Formal Education) และการศึกษาอกรูปแบบ (Informal Education)

เบรื่อง กุมท (2519 : 47 - 49) กล่าวว่า อาจารย์ที่สังกัดคณะอื่น นอกจากคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในแขนงวิชาของตน แต่มิได้ฝึกทักษะการถ่ายทอดวิชาความรู้มาก่อน ยิ่งเป็นอาจารย์ใหม่ด้วยแล้วยิ่งขาดประสบการณ์ทางด้านนี้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนขึ้น

นอกจากนั้น พัทยา สายทุ (ม.ป.ป. : 52) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอน ในมหาวิทยาลัยพบว่า ผู้สอนใช้วิธีบรรยายในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การเรียน แบบสัมมนา กลุ่มย่อยหรือเรียนจากกิจกรรมโดยทั่วไปยังถือว่าเป็นวิธีการสอนที่สงวนไว้สำหรับชั้นบัณฑิตศึกษาหลังปริญญาตรี ทั้งนี้เพราะในระดับปริญญาตรีอาจพบอุปสรรคเรื่องจำนวน ผู้เรียนมากเกินไป งบประมาณการใช้จ่ายไม่สะดวกต้องวุ่นวายสิ้นเปลืองกว่าวิธีบรรยายในชั้นเรียน

จากการศึกษาของ ปิ่นวดี จิระนรานุรักษ์ (2519 : 101) พบว่า อาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกภาควิชาใช้การบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมภายหลัง วิธีสอนที่ใช้รองลงมาคืออาจารย์สอนแบบบรรยายเพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้แม้หลักสูตรจะเปลี่ยนไปแต่พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง ยังคงใช้วิธีสอนให้ผู้เรียนท่องจำ และเรียนรู้เนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติ เหมือนกับที่เคยใช้สอนตามหลักสูตรเดิม ฉะนั้นการที่อาจารย์พยายามจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับเครื่องมือเครื่องใช้ อย่างเพียงพอ มีระบบการบริหาร การบำรุงขวัญที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของอาจารย์แล้ว ความรู้ในวิชาชีพ ตลอดจนการได้รับการส่งเสริมพัฒนา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานก็นับว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าแนวการสอนภาคปฏิบัติโดยใช้แนวการสอนแบบ จุลภาค แบบรายบุคคล อาจารย์ผู้สอนวิชาเนื้อหาและวิชาพยาบาลใช้วิธีการสอนเหล่านี้บ่อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกันคือ ซึ่งเป็นอุปสรรคประการหนึ่งของการปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อไปสู่หลักการที่ดี

ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนเริ่มมีบทบาทสำคัญในการสอนระดับปริญญา อาจารย์ที่ไม่ใช้สื่อการสอนต่าง ๆ มาช่วยในการสอนจะดำเนินการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังที่ ปราณี ภาสกรณ (ม.ป.ป. : 150) ได้กล่าวไว้ว่า อุปสรรคที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเจตจำนงของการศึกษาคือ การขาดอุปกรณ์การสอนผู้บริหารวิทยาลัย ควรจะได้สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนมากขึ้น จากการศึกษาของ แคมป์ (Camp. 1958 : 155) ยังพบว่า การใช้สื่อการสอนของครูกับระดับความรู้ในการใช้สื่อการสอนมีค่าสหสัมพันธ์ในเชิงนิทาน คือ ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนมากจะใช้สื่อการสอนมาก ซึ่งได้มีผู้วิจัยพบความแตกต่างคือ มิคฮาอิล (Mikhail. 1956 : 555) ได้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สื่อการสอนพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้

1. ครูที่มีอายุมากใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่มีอายุน้อย
2. ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากจะใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย
3. ครูที่เคยเรียนวิชาสื่อการสอน จะใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่ไม่เคยเรียนวิชาการใช้สื่อการสอน
4. ครูในโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งที่มีสื่อการสอนมาก จะใช้สื่อสอนมากกว่าครูในโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งที่มีสื่อการสอนน้อย
5. ครูที่สามารถผลิตสื่อการสอนได้เอง จะใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่ไม่สามารถผลิตสื่อการสอนได้เอง
6. ครูที่ได้รับการฝึกฝนการใช้สื่อการสอนเป็นอย่างดี จะใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึก

ต่อมา เดอ ไคเฟอร์ (De Kieffer. 1965 : 117) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครู พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกิดจากการขาดแคลนเงินในการจัดซื้อสื่อการสอน ขาดความรู้และความชำนาญในการผลิตและการใช้สื่อการสอน และขาดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน

นอกจากนี้ เชอร์แมน (Cherman. 1959 : 20 - 25) ได้ศึกษา ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์คณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบปัญหาและ อุปสรรคสรุปได้ดังนี้คือ สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน ผู้สอนขาด ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ ความไม่สะดวกในการจัดหา การยืม และจำนวนของสื่อการสอน

กอร์ดอน (Gordon. 1966 : 56) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าสื่อการสอน ในวิทยาลัยครูแม้จะมีแนวโน้มไปในทางที่ดีเกี่ยวกับฝึกหัดใช้สื่อการสอน แต่การดำเนินงาน บางอย่างมิได้สัมพันธ์กัน เช่น ห้องสมุด และห้องทดลองเต็มไปด้วยสิ่งของที่ล้าสมัย การฝึกให้ ใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษายังมีน้อย นักเรียนฝึกหัดครูไม่ได้รับการอบรมให้ใช้ เครื่องมือทดลองดังกล่าว หน่วยงานด้านการผลิตและบริการทางสื่อการสอนมีน้อย และกระจัด กระจายกันอยู่ ดังนั้น จึงควรจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ผลิตและให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน ตามหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุณี วิวัฒนากรณ์ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษา พยาบาลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า เกี่ยวกับ ห้องสมุดมีหนังสือด้านวิชาการน้อยเกินไป ควรจัดให้มีหนังสือวิชาการฉบับภาษาไทยมากขึ้น และจำนวนโต๊ะที่นั่งมีน้อยเกินไป

ทองกษัตริย์ วิชโรทยาน (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของสถาน พยาบาลทั่วประเทศพบว่า หน้าที่การพัฒนาบุคลากรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันดำเนินการโดย วิธีจัดอบรมสัมมนา ประชุมทางวิชาการ และการให้ลาไปศึกษาต่อ และยังพบว่าอุปสรรคสำคัญ ในการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลเกิดจากตัวพยาบาลเอง งบประมาณและผู้บริหาร กล่าวคือ พยาบาลไม่สนใจในการพัฒนาตัวเองเท่าที่ควร งบประมาณดำเนินการไม่ได้รับการกำหนดไว้ใน แผนงาน ผู้บริหารยังไม่ให้ความสนใจอย่างจริงจัง

มานิดา เพชรรัตน์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์มีปัญหาด้านความรู้ ด้านการเงิน ด้านเวลา และด้านเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัยในระดับปานกลางทุกด้าน อาจารย์มีความต้องการด้านความรู้ และด้านการวิจัยในระดับปานกลาง และมีความต้องการด้านการเงินและด้านเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัยในระดับสูง

จินตนา ยูนิพันธุ์ และคนอื่น ๆ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของพยาบาลไทยในหน่วยงานของรัฐทั่วประเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคของการอบรม ศึกษาน หรือศึกษาต่อ มีปัจจัยเรียงลำดับดังนี้ ไม่มีความพร้อม หน่วยงานไม่อนุมัติ ไม่มีผู้ทำงานแทน ไม่มีทุนการศึกษา สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อไม่ได้ ยังไม่ถึงคิวที่จะไป และอายุมากเกินไป

จิรเนาว์ ทศศรี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยปรากฏว่าอุปสรรคของการเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรืออบรมวิชาการและการศึกษาคูงาน ก็คือ อาจารย์มีภาระในการสอน และเรื่องที่จัดไม่น่าสนใจที่จะไป ส่วนใหญ่ประเด็นของการศึกษาต่อปรากฏว่าพบอุปสรรค อายุมาก ภาระทางครอบครัว ไม่มีโอกาส และสุขภาพไม่ดี

ภัทรา เจตย์ศรี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในภาคเหนือ ผลการวิจัยปรากฏว่าเมื่อพิจารณาทัศนะของอาจารย์ตามความเป็นจริง และที่ควรจะเป็นแล้วจะเห็นว่าอาจารย์กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความเห็นพ้องต้องกันว่า การพัฒนาอาจารย์ยังมีความแตกต่างกันทุกด้าน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ และสถานการณ์ของวิทยาลัยพยาบาลนั้น ๆ เพื่ออาจารย์จะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องตัวแปรของวิทยุติ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และภาคภูมิศาสตร์มีดังนี้

สุวรรณี ศรีคุณ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการพัฒนาด้านวิชาการของครูอาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหาการพัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการ ระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี กับอาจารย์ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสศึกษาต่อเนื่อง นั่นคือ อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี ประสบกับปัญหาในการส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี นอกจากนั้นพบว่า อาจารย์ที่สอนในระดับภาคต่างกัน มีความต้องการพัฒนาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการส่งเสริมการวิจัยและการพิมพ์เผยแพร่คู่มือการสอน

มานิดา เพชรรัตน์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหา และความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลการวิจัย ปรากฏว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีปัญหาด้านความรู้ในการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอาจารย์ที่สอนในคณะต่างกันมีปัญหาด้านการเงินในการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรเนาว์ ธรรมรัตนพฤกษ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่เกี่ยวกับความรู้ด้านการสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ด้านการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรเนาว์ ทศศรี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัย ปรากฏว่าอาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีการอ่านวารสารทางการแพทย์พยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรา เจดีย์ศรี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในภาคเหนือ ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์พยาบาลยังมีความแตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาอาจารย์จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังที่ กัท (Gaff. 1979 : 232 - 247) กล่าวถึงอาจารย์ว่า อาจารย์คือแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย โดยมีความแตกต่างกันในเรื่อง วัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์

ในการสอน และภาคภูมิศาสตร์ที่ต่างกัน ดังนั้นในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ อาจารย์ควรคำนึงถึงความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละบุคคลด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ เพราะเป็นปรากฏการณ์ ที่จะให้พยากรณ์ อธิบาย และการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ไปตามทิศทางที่เป็นประโยชน์ ในทางที่ดีนั่นเอง (Bloom. 1982 : 2)

งานวิจัยต่างประเทศ

นอกจากนี้ สตีค และ เฟรดเดอริก (Steig and Frederick. 1969 : 7) ได้กล่าวถึงสมาคมการศึกษาแห่งรัฐอิลลินอยส์ ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการ ส่งเสริมครูประจำการเรียงตามลำดับดังนี้ การประชุมปรึกษา การศึกษาจากสถาบันการประชุมครู ในทฤษฎีวิชา การพบปะระหว่างผู้มีอาชีพครูด้วยกัน การประชุมแนะนำ การแลกเปลี่ยนการสอน การจัดนิทรรศการ ครูประเมินผลงานของตนเอง

ในปีเดียวกัน กัสโลว์ (Kaslow. 1969 : 1119 - A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาโปรแกรมการจัดส่งเสริมครูประจำการจากเอกสาร ปี ค.ศ. 1956 - 1969 ได้ให้ ข้อคิดว่าการจัดโปรแกรมการส่งเสริมครูประจำการจำเป็นต้องคำนึงถึงมนุษย์สัมพันธ์กระบวน การเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา การประเมินผลตนเอง และการปรับปรุงตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบที่จะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์นั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของอาจารย์เป็นสำคัญ ตลอดจนโปรแกรมและ กิจกรรมที่จัดจะต้องตรงตามความต้องการของอาจารย์และหน่วยงานที่สังกัด นอกจากนั้นต้องมีการ ปฏิบัติงานสนับสนุนให้อาจารย์มีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาสมรรถภาพทาง ด้านวิชาการ เช่น ให้โอกาสลาศึกษาต่อ การศึกษาคูณาน ศึกษาด้วยตนเอง จัดประชุมอบรม สัมมนาวิชาการ เป็นต้น ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการนั้น ทำได้ หลายวิธีในวิทยาลัยพยาบาล อาจทำการพัฒนาอาจารย์พร้อมกันทุก ๆ ด้าน หรืออาจค่อย ๆ

พัฒนา ไปทีละด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบัน ตลอดจนความพร้อมของวิทยาลัยพยาบาล
แต่ละวิทยาลัยด้วย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. อาจารย์ที่มีวิทยุติต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
แตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
แตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทาง
ด้านวิชาการแตกต่างกัน
4. อาจารย์ที่สอนในภาควิชาศาสตร์ต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้าน
วิชาการแตกต่างกัน
5. อาจารย์ที่มีวิทยุติต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
แตกต่างกัน
6. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
แตกต่างกัน
7. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ
ด้านวิชาการแตกต่างกัน
8. อาจารย์ที่สอนในภาควิชาศาสตร์ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ
ทางด้านวิชาการแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. เกณฑ์การให้คะแนน
4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
5. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การจัดกระทำข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนนักศึกษาพยาบาล ประจำปี พ.ศ.2535 ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค ของประเทศไทย ดังรายละเอียดในตาราง 1

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 265 คน (ดังแสดงในตาราง 1) ซึ่งสุ่มมาจากประชากร ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ในแต่ละภาคภูมิศาสตร์และแต่ละวิทยาลัยพยาบาลตามสัดส่วนของประชากรดังขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชชี และมอร์แกน เป็นแนวทางในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05

2.2 คำนวณสัดส่วนของประชากรในแต่ละภาค แต่ละวิทยาลัย โดยคำนวณจากประชากรทั้งหมด ต่อขนาดของประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จากข้อ 2.1

2.3 สุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้จากข้อ 2.2 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ภาคภูมิศาสตร์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
<u>ภาคกลาง (เขต 1, 2, 3 และ 4)</u>	287	95
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	74	24
วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี	36	12
วิทยาลัยพระพุทธบาท	23	8
วิทยาลัยพยาบาลชัยนาท	22	7
วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี	35	12
วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี	37	12
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า	46	15
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า	14	5
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	194	64
(เขต 5, 6 และ 7)		
วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา	63	21
วิทยาลัยพยาบาลสุรินทร์	20	7
วิทยาลัยพยาบาลอุดร	24	8
วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	38	12
วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิ์ประสงค์	49	16

ตาราง 1 (ต่อ)

ภาคภูมิศาสตร์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ภาคเหนือ (เขต 8, 9 และ 10)	179	59
วิทยาลัยพยาบาลสุรศักดิ์ประเสริฐ	40	13
วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช	55	18
วิทยาลัยพยาบาลอุตรดิตถ์	27	9
วิทยาลัยพยาบาลลำปาง	35	12
วิทยาลัยพยาบาลพะเยา	22	7
ภาคใต้ (เขต 11 และ 12)	142	47
วิทยาลัยพยาบาลนครศรีธรรมราช	27	9
วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี	29	9
วิทยาลัยพยาบาลสงขลา	45	15
วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส	27	9
วิทยาลัยพยาบาลตรัง	14	5
รวม	802	265

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์พยาบาล ประกอบด้วย วิทยุติ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอนและภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ
อาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
ของอาจารย์พยาบาล

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ
ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล ลักษณะแบบสอบถาม
เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 70 ข้อ มีช่องให้แสดงความเห็น 5 ช่อง ในเรื่อง
เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ซึ่งมีด้วยกัน 5 ด้านคือ

1. การเพิ่มคุณภาพ
2. การเข้าร่วมประชุมสัมมนา
3. การวิจัย และการเขียนผลงาน
4. การใช้บริการห้องสมุด
5. การสอนและการใช้สื่อการสอน

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกนั้น ผู้วิจัยกำหนดตามน้ำหนักสมมุติ
(Arbitrary Weighting) คือ แต่ละข้อให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ให้คะแนน 5 สำหรับการตอบที่แสดงว่ามีปัญหามากที่สุดหรือมีความต้องการมากที่สุด
- ให้คะแนน 4 สำหรับการตอบที่แสดงว่ามีปัญหามากหรือมีความต้องการมาก
- ให้คะแนน 3 สำหรับการตอบที่แสดงว่ามีปัญหามากกลางหรือมีความต้องการปานกลาง
- ให้คะแนน 2 สำหรับการตอบที่แสดงว่ามีปัญหาน้อยหรือมีความต้องการน้อย
- ให้คะแนน 1 สำหรับการตอบที่แสดงว่ามีปัญหาน้อยที่สุดหรือมีความต้องการน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัย และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยความรู้จากเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จพร้อมคำนิยามปฏิบัติการตัวแปร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ซึ่งในการนี้ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากประธานผู้ควบคุมปริญญาพันธ์ให้เชิญอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาล 2 ท่าน และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา 3 ท่าน มาเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (รายนามผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ก) ถ้าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันในเชิงยอมรับ 3 ใน 5 ท่าน จึงถือว่าข้อความนั้นใช้ได้
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับอาจารย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 ภาค จำนวน 100 คน แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยวิธีแจกแจงแบบที (t - distribution) คัดเลือกเอาข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟ่า (α -Coefficient)

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยดำเนินการดังนี้
 - 1.1 คัดร้อยละ 25 ของผู้ได้คะแนนสูงและร้อยละ 25 ของผู้ได้คะแนนต่ำจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาเป็นตัวแทนในการประเมินค่าตามแต่ละข้อ
 - 1.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำเป็นรายข้อ แล้วหาค่าอัตราส่วนวิกฤต โดยใช้ t - test

1.3 เลือกคำถามซึ่งมีค่าส่วนวิกฤต t ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป (ค่า $t = 2$ ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด) ไว้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าได้ข้อคำถามไว้ 70 ข้อ ซึ่งมีค่า t อยู่ระหว่าง 3.622 ถึง 12.700 ดังแสดงรายละเอียดค่า t ในภาคผนวก ข

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่เลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ ∞ -Coefficient ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นในแบบทดสอบดังนี้

แบบสอบถามรวมปัญหาทุกด้านในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9437

แบบสอบถามรวมความต้องการทุกด้านในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9497

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9467

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม ถึงวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2535 โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อนำไปใช้ในการขอเก็บข้อมูลจากแหล่งที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยทางไปรษณีย์ไปยังวิทยาลัยพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ประสานงานในแต่ละวิทยาลัยพยาบาลช่วยเก็บแบบสอบถามให้ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 265 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามจำนวน 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แต่เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า มีฉบับที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.13 เหลือฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.87 ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบสอบถามที่ได้รับจำแนกตามวัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน
และภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัย พยาบาลตั้งอยู่	วัยวุฒิ		คุณวุฒิ		ประสบการณ์ในการสอน			รวม
	ต่ำกว่า 30 ปี	30 ปี ขึ้นไป	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	10 ปี ขึ้นไป	
ภาคกลาง (เขต 1, 2, 3 และ 4)	24	71	55	40	23	32	40	95
คิดเป็นร้อยละ	25.4	74.6	58.0	42.0	24.2	33.6	42.2	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต 5, 6 และ 7)	12	51	27	36	9	28	26	63
คิดเป็นร้อยละ	19.2	80.8	42.8	57.2	14.3	44.4	41.3	
ภาคเหนือ (เขต 8, 9 และ 10)	21	38	34	25	16	19	24	59
คิดเป็นร้อยละ	35.5	64.5	57.8	42.2	27.2	32.2	40.6	

ตาราง 2 (ต่อ)

ภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัย พยาบาลตั้งอยู่	วัยวุฒิ		คุณวุฒิ		ประสบการณ์ในการสอน			รวม
	ต่ำกว่า 30 ปี	30 ปี ขึ้นไป	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	10 ปี ขึ้นไป	
ภาคใต้ (เขต 11 และ 12)	15	30	29	16	13	14	18	45
คิดเป็นร้อยละ	33.4	66.6	64.5	35.5	28.8	31.2	40.0	

จากตาราง 2 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่ได้คะแนนสอบถามมาจากภาคกลาง และภาคเหนือครบสมบูรณ์ตามจำนวนคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 95.74 และ 98.44 ตามลำดับ เมื่อรวมทั้ง 4 ภาค ได้รับจำนวนฉบับที่สมบูรณ์ 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.87

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์
 2. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว
- นำมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences - X)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลเป็นรายข้อ และประเมินระดับคะแนนปัญหาและความต้องการโดยใช้เกณฑ์ของ เบสท์ (Best. 1970 : 208) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาและความต้องการมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง มีปัญหาและความต้องการมาก
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง มีปัญหาและความต้องการปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง มีปัญหาและความต้องการน้อย
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง มีปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามเพื่อทราบการกระจายของคะแนน ถ้าคะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลต่างกันมาก ถ้าคะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการแตกต่างกันน้อย หรือมีปัญหาและความต้องการคล้ายกัน

3. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยจำแนกตามวิทยุติ ศุขุติ ประสบการณ์ และภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยตั้งอยู่

3.1 ใช้ t - test ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มี วิทยุติและศุขุติต่างกัน

3.2 ใช้ F - test ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์และภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ใช้ F - test หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต้องทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Winen. 1971 : 210)

การทดสอบสมมติฐานได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเบื้องต้น ได้แก่

1.1 หาค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 :

59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(Ferguson. 1989 : 64)

$$s = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ใช้ t - test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1, 2, 5 และ 6 โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 85)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	การแจกแจงของ t
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่ม 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่ม 2
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

Degree of freedom คำนวณได้จาก

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right)}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 2}}$$

3. ใช้ F - test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3, 4, 7 และ 8 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 349)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่พิจารณา F - Distribution

MS_b แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วจะตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์ (Winner, 1971 : 201 - 218)

$$q = \sqrt{\frac{MS_w}{\tilde{n}}}$$

เมื่อ q แทน q - statistic ที่ได้จากตาราง

MS_w แทน ค่าเฉลี่ยผลบวก Mean Square ภายในกลุ่ม

$\tilde{n}$ แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

4. สำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติดังต่อไปนี้

4.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยอาศัยความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2527 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	s_H	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	s_L	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

4.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร α - Coefficient

(Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อให้การสื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมาย ดังนี้

- N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
- F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
- SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้านและรวมปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ จากการสอบถามทัศนะของอาจารย์เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวปรากฏผลดังในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้านและรวมตามทัศนะของอาจารย์

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	$\bar{X}$	SD
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	2.68	0.58
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	2.76	0.68
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	3.48	0.71
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	2.99	0.68
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	3.26	0.61
รวม	3.02	0.50

ตาราง 3 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์มีปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงานอยู่ในระดับปานกลางรองลงมา เป็นปัญหาด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน ด้านการใช้บริการห้องสมุด ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา และปัญหาลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ

เมื่อพิจารณาโดยรวมจะพบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ในแต่ละด้านเปรียบเทียบโดยจำแนกตามตัวแปรด้านต่าง ๆ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านวิทยุติ

เมื่อจำแนกตามวิทยุติของอาจารย์โดยจำแนกเป็นผู้ที่มีวิทยุติต่ำกว่า 30 ปี กับ 30 ปีขึ้นไป แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะต่อบัณฑิตในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ t - test ผลปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์จำแนกตามวิทยุติ

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 72)		30 ปี ขึ้นไป (N = 190)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	2.63	0.51	2.70	0.61	0.88
2. ด้านการเข้าร่วมประชุม สัมมนา	2.87	0.61	2.71	0.71	1.72
3. ด้านการวิจัยและ เขียนผลงาน	3.49	0.53	3.48	0.77	0.04
4. ด้านการให้บริการห้องสมุด	3.02	0.64	2.98	0.69	0.39
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อ การสอน	3.28	0.52	3.25	0.65	0.35
รวม	3.05	0.43	3.01	0.53	0.63

จากตาราง 4 พบว่า อาจารย์ที่มีวิทยุติต่ำกว่า 30 ปี และที่มีวิทยุติตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านคุณวุฒิ

เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิของอาจารย์ โดยจำแนกเป็นผู้ที่มีวุฒิปรินูชาตรีกับสูงกว่าปรินูชาตรี แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะต่อปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ t - test ผลปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ จำแนกตามคุณวุฒิ

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 72)		30 ปี ขึ้นไป (N = 190)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	2.66	0.54	2.71	0.63	0.68
2. ด้านการเข้าร่วมประชุม สัมมนา	2.70	0.67	2.83	0.69	1.61
3. ด้านการวิจัยและ เขียนผลงาน	3.42	0.66	3.57	0.76	1.70
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	2.91	0.69	3.09	0.64	2.21*

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 72)		30 ปี ขึ้นไป (N = 190)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อ การสอน	3.18	0.59	3.36	0.63	2.43*
รวม	2.95	0.47	3.10	0.54	2.31*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า อาจารย์ทั้งที่มีวุฒิปริญญาตรีและคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการให้บริการห้องสมุดและด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน มากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีและความแตกต่างเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านประสิทธิภาพในการสอน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ โดยจำแนกเป็นประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะต่อปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ F - test ผลปรากฏดังในตาราง 6

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ
อาจารย์ จำนวนตามประสบการณ์ในการสอน

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.63	0.32	0.93
	ภายในกลุ่ม	259	87.61	0.34	
	รวม	261	88.24		
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.87	9.94	2.02
	ภายในกลุ่ม	259	119.81	0.46	
	รวม	261	121.69		
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.90	0.45	0.89
	ภายในกลุ่ม	259	130.53	0.50	
	รวม	261	131.43		
4. ด้านการให้บริการห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.45	0.98
	ภายในกลุ่ม	259	118.08	0.46	
	รวม	261	118.98		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.11	0.06	0.15
	ภายในกลุ่ม	259	98.41	0.38	
	รวม	261	98.53		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.35	0.17	0.68
	ภายในกลุ่ม	259	66.08	0.26	
	รวม	261	66.43		

จากตาราง 6 พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยรวมและในรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาลโดยคำนึงถึงภาคภูมิศาสตร์จำแนกเป็น วิทยาลัยพยาบาลในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะต่อปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ F - test ผลปรากฏดังในตาราง 7

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของ
อาจารย์ จานแนกตามภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านการวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.91	0.30	0.90
	ภายในกลุ่ม	258	87.33	0.34	
	รวม	261	88.24		
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	ระหว่างกลุ่ม	3	4.48	1.49	3.29*
	ภายในกลุ่ม	258	117.20	0.45	
	รวม	261	121.69		
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	12.53	4.48	9.06*
	ภายในกลุ่ม	258	188.90	0.46	
	รวม	261	131.43		
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	3	1.51	0.50	1.11
	ภายในกลุ่ม	258	117.46	0.46	
	รวม	261	118.98		

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.01	1.67	4.61**
	ภายในกลุ่ม	258	93.52	0.36	
	รวม	261	98.53		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.46	1.15	4.73*
	ภายในกลุ่ม	258	62.96	0.24	
	รวม	261	66.43		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า อาจารย์ที่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามสถานที่ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจากภาค ภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยตั้งอยู่ต่างกันมีปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอน และการใช้สื่อการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ และความแตกต่างเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่ายังมีปัญหาในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนามากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางคันวิชาการด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ แตกต่างกันและเพื่อให้ทราบว่า วิทยาลัยพยาบาลที่ตั้งอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ใดแตกต่างกันจึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls) ดังปรากฏผลในตาราง 8, 9, 10 และ 11 ตามลำดับ

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางคันวิชาการของอาจารย์ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ เป็นรายคู่

ภาคที่วิทยาลัย พยาบาลตั้งอยู่	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ภาคตะวันออก เจียงเหนือ
	$\bar{X}$ 2.64	2.65	2.88	2.93
ภาคเหนือ	2.64	0.01	2.24	0.29*
ภาคกลาง	2.65		2.23	0.28
ภาคใต้	2.88			0.05
ภาคตะวันออก เจียงเหนือ	2.93			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเจียงเหนือมีปัญหามากกว่าอาจารย์ที่อยู่ในภาคเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้านและรวมตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	$\bar{X}$	SD
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	3.72	0.60
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	4.38	0.60
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	4.35	0.58
4. ด้านการให้บริการห้องสมุด	4.35	0.58
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	4.96	0.73
รวม	4.15	0.48

จากตาราง 12 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์มีความต้องการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.38 ส่วนความต้องการด้าน การวิจัยและการเขียนผลงานและด้านการให้บริการห้องสมุดซึ่งอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการเท่ากันทั้งสองด้าน ความต้องการรองลงมาได้แก่ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนและความต้องการอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ

เมื่อพิจารณาความต้องการโดยรวมแล้วจะพบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ในแต่ละด้านเปรียบเทียบโดยจำแนกตามตัวแปรด้านต่าง ๆ ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านวิทยุติ

เมื่อจำแนกตามวิทยุติของอาจารย์ โดยจำแนกเป็นวิทยุติต่ำกว่า 30 ปี กับ 30 ปีขึ้นไป แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ t - test ผลปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
จำแนกตามวิทยุติ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 72)		30 ปี ขึ้นไป (N = 190)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	3.84	0.59	3.68	0.60	1.91
2. ด้านการเข้าร่วมประชุม สัมมนา	4.50	0.62	4.34	0.59	1.99*
3. ด้านการวิจัยและ เขียนผลงาน	4.47	0.58	4.31	0.58	2.06*
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	4.42	0.60	4.33	0.57	1.15
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อ การสอน	4.14	0.65	3.89	0.75	2.46*
รวม	3.05	0.43	3.01	0.53	2.36*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวิทยุติต่ำกว่า 30 ปี ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยรวม แตกต่างจากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวิทยุติตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวิทยุติต่ำกว่า 30 ปีมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการสอนและการใช้สื่อ มากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวิทยุติตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านคุณวุฒิ

เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิของอาจารย์ โดยจำแนกเป็นวิทยุติปริญญาตรีที่สูงกว่าปริญญาตรีแล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยใช้ t - test ผลปรากฏดังในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ จำแนกตามคุณวุฒิ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 142)		30 ปี ขึ้นไป (N = 117)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	3.63	0.63	3.84	0.55	2.94**
2. ด้านการเข้าร่วมประชุม สัมมนา	4.36	0.63	4.41	0.56	0.66
3. ด้านการวิจัยและ เขียนผลงาน	4.30	0.61	4.41	0.54	1.46

ตาราง 14 (ต่อ)

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 30 ปี (N = 145)		30 ปี ขึ้นไป (N = 117)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	4.32	0.61	4.39	0.54	1.04
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อ การสอน	3.97	0.70	3.95	0.77	0.18
รวม	4.11	0.50	4.20	0.44	1.68

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีคุณวุฒิตะดับปริญญาตรี และคุณวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีคุณวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการเพิ่มคุณวุฒิมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีคุณวุฒิตะดับปริญญาตรีโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านประสบการณ์ในการสอน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ โดยจำแนกเป็นประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยใช้ F-test ผลปรากฏดังในตาราง 15

ตาราง 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ
อาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.19	1.10	3.10*
	ภายในกลุ่ม	259	91.75	0.35	
	รวม	261	93.94		
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.60	1.80	5.18**
	ภายในกลุ่ม	259	90.11	0.35	
	รวม	261	93.71		
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.95	1.47	4.47*
	ภายในกลุ่ม	259	85.45	0.33	
	รวม	261	88.39		
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.57	0.28	0.85
	ภายในกลุ่ม	259	87.24	0.34	
	รวม	261	88.39		

ตาราง 15 (ต่อ)

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.71	1.86	3.55*
	ภายในกลุ่ม	259	135.62	0.22	
	รวม	261	139.33		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.91	0.95	4.29*
	ภายในกลุ่ม	259	57.51	0.22	
	รวม	261	59.42		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการด้าน การเข้าร่วมประชุมสัมมนา มากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความต้องการด้าน การเพิ่มคุณวุฒิด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้าน การใช้บริการห้องสมุด พบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

เมื่อจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่โดยจำแนกเป็นวิทยาลัยพยาบาลในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยใช้ F-test ผลปรากฏดังในตาราง

ตาราง 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.05	0.02	0.05
	ภายในกลุ่ม	258	93.89	0.36	
	รวม	261	93.94		
2. ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	0.43	1.20
	ภายในกลุ่ม	258	92.42	0.35	
	รวม	261	93.71		
3. ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.50	0.84	2.51
	ภายในกลุ่ม	258	85.89	0.33	
	รวม	261	88.39		

ตาราง 16 (ต่อ)

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	3	0.35	0.12	0.34
	ภายในกลุ่ม	258	87.46	0.34	
	รวม	261	87.81		
5. ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.36	2.45	4.79**
	ภายในกลุ่ม	258	131.97	0.51	
	รวม	261	139.33		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.98	0.33	1.44
	ภายในกลุ่ม	258	58.44	0.23	
	รวม	261	59.42		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจากภาควิชาการศึกษาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาล
ตั้งอยู่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล
จากภาควิชาการศึกษาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกันมีความต้องการด้าน การสอนและการใช้

สื่อการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านอื่น ๆ พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ด้านการเพิ่มคุณวุฒิด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอน และการใช้สื่อการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน และเพื่อให้ทราบว่า ประสบการณ์ในการสอนใดแตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls) ดังปรากฏผลในตาราง 17, 18, 19, 20 และ 21 ตามลำดับ

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ ด้านการเพิ่มคุณวุฒิ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน	10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี ต่ำกว่า 5 ปี			
	$\bar{X}$	3.62	3.76	3.84
10 ปีขึ้นไป	3.62	-	0.14	0.22*
5 - 10 ปี	3.76		-	0.08
ต่ำกว่า 5 ปี	3.84			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการเพิ่มคุณวุฒิมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน	10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี ต่ำกว่า 5 ปี			
	$\bar{X}$	4.24	4.44	4.50
10 ปีขึ้นไป	4.24	-	0.20*	0.26*
5 - 10 ปี	4.44		-	0.06
ต่ำกว่า 5 ปี	4.50			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 5 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปีมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนามากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
ด้านการวิจัยการเขียนผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน	10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี ต่ำกว่า 5 ปี			
	$\bar{X}$	4.23	4.41	4.46
10 ปีขึ้นไป	4.23	-	0.18*	0.23*
5 - 10 ปี	4.41		-	0.05
ต่ำกว่า 5 ปี	4.46			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 5 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการวิจัยการเขียนผลงาน มากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
ด้านการสอน และการใช้สื่อการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน	10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี ต่ำกว่า 5 ปี			
	$\bar{X}$	3.83	4.00	4.13
10 ปีขึ้นไป	4.23	-	0.17	0.30*
5 - 10 ปี	4.00		-	0.13
ต่ำกว่า 5 ปี	4.13			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ การสอนและการใช้สื่อการสอน มากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปโดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนเป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน	10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี ต่ำกว่า 5 ปี			
	$\bar{X}$	4.05	4.02	4.23
10 ปีขึ้นไป	4.05	-	0.17*	0.18*
5 - 10 ปี	4.22		-	0.01
ต่ำกว่า 5 ปี	4.23			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวม มากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน จำแนกตามภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยตั้งอยู่แตกต่างกันและ เพื่อให้ทราบว่าภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลอยู่ในภาควิชาศาสตร์ใดแตกต่างกันจึงเปรียบเทียบ เป็นรายคู่ โดยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ ดังปรากฏในตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
ในด้านการสอน และการใช้สื่อการสอน จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่
เป็นรายคู่

ภาคที่วิทยาลัย พยาบาลตั้งอยู่	ภาคเหนือ		ภาคกลาง	ภาคใต้	ภาคตะวันออก เจียงเหนือ
	X̄	3.88	3.88	3.89	4.33
ภาคเหนือ	3.88	-	0.00	0.01	0.45*
ภาคกลาง	3.88		-	0.01	0.45*
ภาคใต้	3.89			-	0.44*
ภาคตะวันออก เจียงเหนือ	4.33				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ในด้าน การสอน การใช้สื่อการสอน มากกว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ อาจารย์วิทยาลัยภาคกลาง และอาจารย์วิทยาลัยภาคเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปราย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน และเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ จำแนกตามวิทยุติ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอนและภาควิชาที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ ตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรเป็นอาจารย์พยาบาลซึ่งสอนนักศึกษาพยาบาลประจำปี พ.ศ. 2535 ในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 23 วิทยาลัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 802 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่สอนนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 23 วิทยาลัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 265 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 70 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.622 ถึง 12.700 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9467

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบความแตกต่างของปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1, 2, 5 และโดยใช้ t - test

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและความต้องการมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3, 4, 7 และ 8 โดยใช้ F - test ถ้าพบว่าค่า F - test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ยรายข้อของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน ตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ปรากฏผลดังนี้

อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.02 ซึ่งมีค่าของปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาอันดับแรกได้แก่ปัญหาด้านการวิจัย การเขียนผลงาน อันดับรองลงมาได้แก่ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน ด้านการให้บริการ ห้องสมุด ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา และด้านการเพิ่มคุณวุฒิตามลำดับ

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยรายข้อของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน ตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ปรากฏผลดังนี้

อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 ซึ่งมีค่าของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการอันดับแรก ได้แก่ความต้องการด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ซึ่งอาจารย์มีความต้องการมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนความต้องการด้านการวิจัยและการเขียนผลงานด้านการให้บริการห้องสมุดมีความต้องการอยู่ในระดับมากเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.35 เท่ากัน ทั้งสองด้าน อันดับรองลงมาได้แก่ ความต้องการด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน และความต้องการด้านการเพิ่มคุณวุฒิตามลำดับ

เปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จานแนกตามวัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ ปรากฏผลดังนี้

1. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวัยวุฒิและประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ที่มีคุณวุฒิต่างกันมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการให้บริการห้องสมุด และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่สอนอยู่ในภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยตั้งอยู่ต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการวิจัยและการเขียนผลงานและในด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จานแนกตามวัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอนและภาควิชาศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ ปรากฏผลดังนี้

1. อาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการด้านการเพิ่มคุณวุฒิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการเพิ่มคุณวุฒิ และด้านการวิจัย และการเขียนผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่สอนในภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ในด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการอันดับแรกได้แก่ ปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงานซึ่งมีปัญหาสูงกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน ด้านการใช้บริการห้องสมุด ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและด้านการเพิ่มคุณวุฒิ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธีระ ทานตวัณ (2519 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาทางวิชาการที่สำคัญของอาจารย์ที่อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุดได้แก่ปัญหาด้านการวิจัย และยังสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของสุวรรณี ศรีคุณ (2521 : 51) ที่พบว่าปัญหาในการพัฒนา ด้านวิชาการของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากทุกด้าน

ข้อที่น่าสนใจได้แก่ การที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลต่างมีความเห็นว่าการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิจัยและการเขียนผลงานที่มีปัญหามากในระดับปานกลางซึ่งก็มากกว่า

ด้านอื่น ๆ นั้น แสดงให้เห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความสนใจในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ในด้านงานวิจัยและการเขียนผลงานมากกว่าด้านอื่น ๆ ในระดับนี้จริง แต่ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มากจึง ไม่สามารถพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการในด้านงานวิจัย การเขียนผลงานได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล พบเป็นปัญหาคือ อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลส่วนมากยังขาดความรู้ประสบการณ์ และทักษะในการวิจัย ขาดผู้นำในการวิจัย ขาดความสามารถและความร่วมมือในการวิจัย ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งด้านการเงินรวมทั้งอุปกรณ์ในการทำวิจัย และอีกประการหนึ่งก็คือ อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีชั่วโมงสอน นักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากเกินไป ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า ในการทำงานด้านวิจัยและการเขียนผลงานทางวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลได้ นอกจากนี้อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลยังขาดแรงจูงใจในการทำงานด้านวิจัยและการเขียนผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข (2534 : 26) ที่พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าทางการวิจัย ดังนั้นความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จึง ไม่ทัดเทียมกับองค์กรอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน จึงควรจะได้ดำเนินการแก้ไขในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

2. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการอันดับแรกได้แก่ ความต้องการด้านเข้าร่วมประชุมสัมมนาซึ่งอาจารย์มีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านการวิจัยและการเขียนผลงานและด้านการให้บริการห้องสมุดมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เท่ากัน ทั้งสองด้าน ส่วนด้านอื่น ๆ เช่นความต้องการด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน และความต้องการด้านการเพิ่มคุณูปการลงมาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สุวรรณี ศรีคุณ (2521 : 52) พบว่าอาจารย์ต้องการได้รับการพัฒนาด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ รองลงมาตามลำดับและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เล่นท์ ระหว่างบ้าน (2522 : 49) พบว่าอาจารย์มีความต้องการด้านการเข้าร่วม

ประชุมสัมมนาอยู่ในระดับมากเช่นกัน และยังปรากฏอยู่ในระดับมากในกรณีที่จำแนกกลุ่มอาจารย์ตามวิทยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอนและภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่

ข้อที่น่าสนใจได้แก่ การที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลต่างมีความเห็นว่าการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ นั้น แสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนานับว่าเป็นงานสำคัญมากและทุกฝ่ายต่างให้ความสนใจอยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสตีกันและเฟรดเดอริก (Steig and Frederick. 1969 : 8) ที่พบว่าเทคนิคและวิธีการในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาจารย์ประจำการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ได้แก่การจัดประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ และการจัดประชุมเพื่อปรึกษาและแนะนำ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ที่มีอาชีพเดียวกัน ซึ่งโดยหลักการแล้ว งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของสถานศึกษาซึ่งบรรดางานวิชาการทั้ง 5 ด้าน ล้วนแต่เป็นงานส่งเสริมสมรรถภาพทางด้านวิชาการทั้งสิ้น

อีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมาย ของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 (2535 - 2539) ที่มุ่งผลิตนักศึกษาพยาบาลให้มีคุณภาพเทียบพร้อมทั้งด้านวิชาการและบริการสังคม (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 2) ดังนั้น อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการใน 5 ด้าน เพราะงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อให้การพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทางสถาบันจึงควรจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ ๆ

3. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ จำแนกตามวิทยวุฒิ และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันอย่าง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 และข้อ 3 ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ที่มีวิทยวุฒิแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประสบการณ์

ในการดำรงตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในงานด้านการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เท่าเทียมกันนอกจากนั้นสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาพยาบาลก็คล้ายคลึงกันไม่ว่า จะเป็นขนาดจำนวนของนักศึกษาพยาบาลที่จะต้องรับผิดชอบก็มีสัดส่วนเท่ากัน และการเข้าร่วม ประชุม อบรมสัมมนา ทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ นั้น ทางวิทยาลัยพยาบาลได้จัดให้อย่าง กระจุกกระจายโดยอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลได้รับทั่วถึงกันในรูปแบบต่าง ๆ จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย วงษ์เกษม (2519 : 115) ที่ว่าอาจารย์ไม่ว่าจะมี วิทยุติต่ำหรือสูง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ไข อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานได้ดีพอ ๆ กันและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีระชาติ แก้วไสย (2518 : 82) ที่ว่าอาจารย์ที่มีวิทยุติต่างกันมีความรู้สึกต่อเงินเดือน โอกาสก้าวหน้า ในอนาคตฐานะของอาชีพในสายตาของสังคม และสัมพันธ์กับผู้นับคัมภีร์บูชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนความมั่นคงในการทำงานพอ ๆ กัน ปัญหาต่าง ๆ จึงไม่แตกต่างกัน

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิ พบว่า อาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ต่างกันมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตาม สมมุติฐานในข้อที่ 2 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ที่มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาดรมีปัญหาด้านการใช้บริการห้องสมุดและด้านการสอนและการใช้สื่อ การสอนมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวุฒิปริญญาตรี โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อที่น่าสังเกต สาเหตุที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลมีปัญหาด้านการใช้บริการห้องสมุด และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน อาจเป็นเพราะว่าการบริการและการจัดการในห้องสมุด ของวิทยาลัยพยาบาลยัง ไม่มีประสิทธิภาพ และระบบการสรรหาหนังสือ ตำรา เอกสารที่ทันสมัย และน่าสนใจยังไม่กว้างขวางพอ งบประมาณจำกัด และถูกใช้ไปในเรื่องอื่น ๆ มากกว่าการจัดซื้อ ตำรา และตำราบางเล่มอาจจะต้องสั่งซื้อเข้ามา ซึ่งต้องใช้เวลานาน ราคาแพง ทำให้ต้อง เปลี่ยนไปซื้อตำราที่ราคาถูกกว่าและมีความยุ่งยากน้อยกว่า แต่เป็นตำราที่ไม่ค่อยมีคุณภาพ เท่าที่ควรซึ่งถ้าหลัง นอกจากนั้นยังขาดแคลนตำราที่ทันสมัยค่อนข้างสูง อาจจะเป็นเพราะว่า ตลาดหนังสือด้านนี้ยังไม่กว้างขวางพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภนิกา คูสกุล (2518 :

109) พบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาด้านการขาดแคลนหนังสือค้นคว้าในการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาในการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จีรเนา ทัศศรี (2533 : 76) ที่พบว่าสถานการศึกษายาบาลประสบปัญหาในด้านตำราด้านวิชาการ ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการจัดซื้อตำรา วารสาร ทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้อาจารย์มีโอกาสพัฒนาตนเองได้มากขึ้นและยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมชาย วงษ์เกษม (2519 : 116) ที่พบว่าสถาบันอุดมศึกษาขาดแคลนตำราเรียนและหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา

ข้อค้นพบในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่า คุณวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์โดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณี ศรีคุณ (2521 : 46) ที่พบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี กับอาจารย์ที่มีวุฒิส่งกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์เมื่อจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ พบว่า อาจารย์พยาบาลที่อยู่ในภาคภูมิศาสตร์ที่ต่างกันมีปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในข้อที่ 4 พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาในการเข้าร่วมประชุมสัมมนามากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่อยู่ในภาคเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงานมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคกลางและภาคเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นยังพบว่าอาจารย์วิทยาลัยภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมมากกว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคกลาง โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้

ยังมีปัญหาปัญหาทางด้านวิชาการโดยรวมมากกว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อค้นพบในเรื่องภาคภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาลเป็นตัวแปรที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลที่อยู่ห่างไกลออกไป เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือที่อยู่ห่างไกลจากส่วนกลางมาก ซึ่งห่างไกลจากความเจริญ ได้รับการพัฒนาน้อย งบประมาณจำกัด จึงทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านการวิจัยและการเขียนผลงานอยู่ในระดับมากกว่าด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนเล็กน้อย ส่วนด้านการให้บริการห้องสมุด ด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและด้านการเพิ่มคุณวุฒิ รองลงมาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ มานิดา เพชรรัตน์ (2519 : 66) ที่พบว่า อาจารย์ภาคใต้มีปัญหาในด้านความรู้ ด้านการเงินด้านเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ในการวิจัย

4. อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ จำแนกตามวัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอนและภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 5, 6, 7 และ 8

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาลเมื่อจำแนกตามวัยวุฒิ พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีวัยวุฒิต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในข้อที่ 5 พบว่าอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่างกันมีความต้องการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน และด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์พยาบาลที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 30 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวแล้วมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีวัยวุฒิตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จีรเนาว์ ทศศรี (2535 : บทคัดย่อ) พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา ยูนิพันธ์ และคนอื่น ๆ (2530 : 67) ที่พบว่าพยาบาลที่มี

อายุต่ำกว่า 30 ปี มีการอ่านหนังสือ และฟังวิทยุทางวิชาการพยาบาลมากกว่าพยาบาลที่มีอายุมากกว่า 30 ปี ขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เหตุผลเพราะว่า อาจารย์พยาบาลที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กำลังอยู่ในวัยที่ตื่นตัว และพร้อมที่จะรับการพัฒนารูปแบบของวิชาการ เพื่อปรับปรุงตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีพร้อมทั้งความรู้ในด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการทางการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ของสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ข้อค้นพบในเรื่องนี้ สามารถอธิบายได้ว่า วิทยุติของอาจารย์พยาบาลเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความต้องการที่แตกต่างกันต่อการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมซึ่งอาจารย์ที่มีวิทยุติต่ำกว่า 30 ปี และอาจารย์ที่มีวิทยุติ 30 ปีขึ้นไปย่อมต้องมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ แตกต่างกันไปตามความกระตือรือร้น ของร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่ง

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 6 พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความต้องการในด้านการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในด้านการเพิ่มคุณวุฒิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคืออาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในด้านการเพิ่มคุณวุฒิมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิตั้งสูงกว่าปริญญาตรี จะเห็นความสำคัญของการศึกษาเพิ่มเติมมากกว่าเพราะถือเป็นการเลื่อนระดับขั้นทางสังคมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณี ศรีสุข (2521 : 51) ที่พบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิตั้งสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการพัฒนาด้านวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการส่งเสริมให้อาจารย์ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ

ข้อค้นพบในเรื่องนี้ สามารถอธิบายได้ว่า คุณวุฒิเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่แตกต่างกันในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมแน่นอน อาจารย์ที่มีคุณวุฒิตั้งสูงกว่าปริญญาตรีย่อมต้องมองเห็นความสำคัญของการศึกษาเพิ่มเติม และการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการทุกรูปแบบ ทั้งนี้เพราะเป็นการเลื่อนระดับทางสังคมอีกทางหนึ่งด้วย

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 7 พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการในด้านการเพิ่มคุณวุฒิและด้านการสอนและการใช้สื่อการสอนมากกว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี มีความต้องการด้านการวิจัยและการเขียนผลงานมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโดยภาพรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปีนั้น ครอบครัวยังอยู่คนเดียวตนเองยังมีประสบการณ์น้อย จึงจำเป็นต้องค้นคว้าที่จะพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น เช่น จากการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ มีส่วนร่วมในด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน ตลอดจนการใช้สื่อหรือสื่อบันทึกวีดิทัศน์ประกอบการสอนต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น และเพื่อนำเอาผลในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพต่อไป สำหรับอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปนั้น ย่อมมีความรู้ลึกว่าตนเองได้ทำการสอนมาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้วจึงไม่จำเป็นต้องค้นคว้าที่จะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีก เพราะถือว่าตนเองก็มีประสบการณ์ในการสอนสูงอยู่แล้ว

ข้อค้นพบในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่า ประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล โดยส่วนรวมจะเห็นได้จากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่

10 ปีขึ้นไปย่อมมีโอกาสที่จะพบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ เช่น การปฏิรูปการศึกษาการปรับปรุงหลักสูตร การผ่านกระบวนการฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การปรับปรุงการเตรียมการเรียนการสอนรวมทั้งเทคนิคและวิธีการในการสอนและการใช้สื่อต่าง ๆ ย่อมมีโอกาสสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาก่อนย่อมมีความรู้และความพร้อมดีกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปีแน่นอน ดังนั้นผู้ที่ประสบการณ์มากกว่าย่อมต้องมีความชำนาญมากกว่า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อความต้องการที่แตกต่างกัน

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8 ซึ่งพบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคใต้มีความต้องการในการสอน และการใช้สื่อ การสอนมากกว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในแต่ละภาคยกเว้นภาคกลาง ส่วนใหญ่จะห่างไกลแหล่งข้อมูลข่าวสาร วิทยาลัยพยาบาลขาดแหล่งค้นคว้าห้องสมุดวิทยาลัยขาดแคลนตำราวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุนี วิวัฒนาการต์ (2521 : 68) พบว่าห้องสมุดของคณะพยาบาลศาสตร์มีหนังสือด้านวิชาการน้อยเกินไปควรจัดให้มีหนังสือวิชาการฉบับภาษาไทยมากขึ้น และจำนวนโต๊ะที่นั่งมีน้อยเกินไปจึงมีความต้องการที่จะปรับปรุงห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาล และนอกจากนี้ยังพบว่ามี การเข้าร่วมอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ หาความรู้เพิ่มเติมเทคนิคใหม่ ๆ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองกษัตริย์ วัยโรทยาน (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า หน้าที่ของการพัฒนาบุคลากรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถาบัน ค่าเงินการโดยวิธีการจัดอบรมสัมมนาประชุมทางวิชาการและการให้ลาศึกษาต่อ ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลจึงควรจัดทำให้ตรงตามความประสงค์ของความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลทุก ๆ ด้าน ที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลต้องการและยังมีปัญหาอยู่ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาต่อ ศึกษาคุณงาน ศึกษาด้วยตนเอง หรือด้านการเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนาทางด้านวิชาการต่าง ๆ ของอาจารย์ และด้านการวิจัย และการเขียนผลงาน และจัดหาเครื่องมือการสอน ตลอดจนด้านการใช้สื่อหรือสไลด์ทัศนวัสดุประกอบ

การสอนของอาจารย์ ถ้าหากอุปกรณ์บางชนิดมีราคาสูงเกินกว่าที่จะค้นหาให้ได้วิทยาลัยพยาบาล อาจจะประสานงานระหว่างวิทยาลัยพยาบาลในกลุ่มหรือภาคเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนอุปกรณ์การสอน โดยตั้งศูนย์วิชาการภาคขึ้น เพื่อบริการอุปกรณ์ดังกล่าวแก่วิทยาลัยพยาบาลในภาคนั้น ๆ

ข้อค้นพบในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่า ภาควิทยาศาสตร์เป็นตัวแทนสำคัญที่ส่งผลต่อความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์แตกต่างกันทั้งนี้เพราะเหตุว่าอาจารย์พยาบาลที่อยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ภาคใต้ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง อยู่ในสภาพที่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้านไม่ว่าด้านสังคม ภูมิประเทศ เศรษฐกิจรวมถึงงบประมาณต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามภาควิทยาศาสตร์ ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางของแหล่งความเจริญทางวิชาการมากน้อยต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ยังไม่พร้อม ซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาทุกรูปแบบ ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลต่อความต้องการที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ควรจะดำเนินการแก้ไขปัญหในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ควรจัดให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัย และการเขียนผลงานทางวิชาการมาให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะแก่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล

1.2 ผู้บริหารควรจะยอมรับว่า งานด้านวิจัยและการเขียนผลงานทางวิชาการของอาจารย์ เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการพิจารณาความดีความชอบ

1.3 ผู้บริหารควรถือหลักปฏิบัติว่า อาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรี ไม่ควรมีชั่วโมงสอนมากเกินไป 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพื่อให้โอกาสอาจารย์ได้มีเวลาศึกษาค้นคว้างานทางด้านการวิจัย และการเขียนผลงานทางวิชาการ

1.4 ผู้บริหาร ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและจัดหาอุปกรณ์ในการวิจัย และการเขียนผลงานทางวิชาการ แก่อาจารย์ที่ต้องการพัฒนาในด้านนี้

2. ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ควรเอาใจใส่และเร่งรัดพัฒนาห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาล ให้เป็นศูนย์รวมทางวิชาการพยาบาลอย่างจริงจัง โดยควรจะดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เร่งจัดซื้อ จัดหาหนังสือ ตำราเอกสารต่าง ๆ ที่ทันสมัยเตรียมไว้ให้เพียงพอ เพื่อรองรับอาจารย์และนักศึกษา ที่จะเข้ามาใช้บริการของห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาล

2.2 เร่งรัดปรับปรุง พัฒนาคุณภาพห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นศูนย์รวมข่าวสารทางวิชาการ สำหรับใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษายาบาล

2.3 จัดหาอุปกรณ์การพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร พร้อมทั้งพัสดุและครุภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ พัดลม เครื่องปรับอากาศ เตรียมให้พร้อมสำหรับบริการอาจารย์และนักศึกษายาบาลอย่างทั่วถึง

2.4 ควรจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด ไว้สำหรับบริการอาจารย์และนักศึกษายาบาลในการแนะนำข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ของห้องสมุด วิทยาลัยพยาบาล

3. เนื่องจากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล มีบทบาทด้านการสอนและการใช้สื่อในการสอน อยู่ในระดับปานกลางแต่มีความต้องการในด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 จัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการเชิงปฏิบัติการและในการจัดตั้งกล่าว ควรจัดขึ้นสำหรับโครงการเฉพาะ อย่างที่มุ่งพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ และสอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์เช่น

3.1.1 จัดการประชุมสัมมนาเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนสมัยใหม่

3.1.2 วิธีการใช้สื่อการสอนหรือสื่อบุคคลวัสดุประกอบการสอน

3.2 การจัดโปรแกรมการประชุมหรือการจัดการสัมมนา ควรมีการวางแผนให้รัดกุม และโปรแกรมการประชุมสัมมนาควรให้ผู้เข้าร่วมรับการประชุมสัมมนาเป็นผู้กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เข้าประชุมสัมมนาอย่างแท้จริง

3.3 ควรตั้งศูนย์ผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นในส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น (ภาค) ศูนย์นี้ควรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้ผลิตซึ่งทำงานประสานกับวิทยาลัยพยาบาล

3.4 ควรได้อาศัยผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานระหว่างวิทยาลัย เช่น อาจจะมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ในภาควิชาต่าง ๆ ระหว่างสถานศึกษา หรืออาจมีการใช้อุปกรณ์การศึกษาบางอย่างร่วมกัน เพื่อประหยัดเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. เนื่องจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี มีความต้องการเพิ่มคุณวุฒิ มากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ขึ้นไป ผู้บริหารควรดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ส่งเสริมให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

4.2 ส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ให้ศึกษาดูงานในวิทยาลัยพยาบาล คีเด่นต่าง ๆ ของประเทศ เป็นต้น

4.3 จัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือในการศึกษาต่อ ควรมีโครงการพัฒนาคุณวุฒิของอาจารย์ในลักษณะพบกันครึ่งทาง เช่น ส่งเสริมให้อาจารย์ขอรับทุนต่างประเทศเฉพาะค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายส่วนตัว ส่วนค่าใช้จ่ายที่เหลือวิทยาลัยพยาบาลช่วยออกให้

4.4 ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลควรหาทางประสานงานกับผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อส่งอาจารย์เข้าศึกษาต่อภายในประเทศโดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือสอบแยกจากบุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป

1. ศึกษาปัญหาในด้านการวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
2. ศึกษาปัญหาและความต้องการในด้านการวิจัยและการเขียนผลงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
3. ควรมีการศึกษาวิจัยปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการกับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สดประเสริฐ และคนอื่น ๆ. การศึกษาทาสวรรณวิสัยของครูประถมศึกษาที่ต้องการ
โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : 2523.
- กฤษณา ชูติมา. "มโนทัศน์ด้านการพัฒนาอาจารย์," ใน การพัฒนาการเรียนการสอนระดับ
อุดมศึกษา. หน้า 121 - 132. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- กอบกุล พันธุ์เจริญกุล. "ก้าวใหม่ของศึกษาพยาบาลสู่ความเป็นเลิศในทางปฏิบัติ," ใน
การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 9. หน้า 41 - 52. กรุงเทพฯ :
สภาการพยาบาล, 2534.
- กาตุจนา ศุภารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- กานแพง หลางกูร. "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย," ใน รวมบทความเกี่ยวกับการอุดมศึกษา.
หน้า 15 - 16. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ม.ป.ป.
- กิตติมา บริดีลลิก. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. การศึกษาไทย ปี 2525. กรุงเทพฯ : พันธุ์พิสัยชิง,
2527.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2518.
- จาเนียร จวงตระกูล. ลักษณะของลูกจ้างที่นายจ้างต้องการ. กรุงเทพฯ : โอ เอส
พรินติ้งเฮ้าส์, 2530.
- จินตนา ยูนิพันธุ์. "ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพยาบาลในแผนพัฒนาการศึกษา
ระยะที่ 6," ใน รายงานการสัมมนาเรื่องการพัฒนาการศึกษาพยาบาลในช่วงแผน
พัฒนาการศึกษาระยะที่ 6. หน้า 156 - 170. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.
- จินตนา ยูนิพันธุ์ และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของพยาบาลไทย.
ม.ป.ท., 2530.

- จิรเนาว์ ทศศรี. การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิต : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2533. อัสสาเนา.
- จิรเนาว์ ธรรมรัตน์พฤษ. ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เกี่ยวกับความรู้ด้านการสอน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. อัสสาเนา.
- ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. "แนวใหม่ในการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน," การศึกษา. 1(5) : 12 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2522.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- เชาว์เลิศ ขวัญเมือง. การปฏิบัติการความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัสสาเนา.
- ทองกษัตริย์ วิโรทยาน. การพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาพยาบาลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัสสาเนา.
- เทพรัตนราชสุดาสยามบรมมหาราชกุมารี, สมเด็จพระ. อนุสรณ์บัณฑิตศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2526. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- นพมาศ วงศ์โสภา. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัสสาเนา.
- นิภา ทศะรินทร์ "หลักสูตรการศึกษาพยาบาลกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย," ใน การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 8. หน้า 1 - 7. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล, 2530.

- บรรจง ชูสกุลชาติ. บทความทางวิชาการ 2530 - 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
ทหารผ่านศึก, 2533.
- ปกรณ์ อังศุสิงห์. "สถานะและสวัสดิการของอาจารย์มหาวิทยาลัย," ใน รายงานการสัมมนา
มหาวิทยาลัยครั้งที่ 2 การบริหารงานมหาวิทยาลัย. หน้า 140 - 141. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- ปราณี ภาสกรณ์. การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์. "การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 3 มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 120 - 122. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- ปิ่นนดี จิวนะรานรักษ์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- เป็รื่อง กุมุท. "การพัฒนาอาจารย์," ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.
- พัชรี พลางค์. "การเรียนด้วยตนเอง," รามคำแหง. 9 : 82 - 91 ; 2526.
- พทยา สายหู. "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน," ใน รายงานการสัมมนา
ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง. หน้า 52. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ม.ป.ป.
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร และประพันธ์ ปลื้มพลอยชัย. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเอง
เพื่อความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน. "มิติใหม่ของการปฏิบัติการพยาบาลในทศวรรษหน้า," ใน
การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 9. หน้า 95 - 101. กรุงเทพฯ :
สภาการพยาบาล, 2534.

- ไพฑูริย์ ภูมิเวทย์. "การพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัย," รามคำแหง. 9 : 26 - 34 ; 2526.
- ไพศิศิลป์ แหล่งสนาม. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษา
พยานากับบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวง
กลาโหม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
อัครสำเนา.
- ภินดา คูสกุล. โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ภัทรา เจตีย์ศรี. การพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2534. อัครสำเนา.
- ภิญโญ สาธร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519.
มหาวิทยาลัย, ทบวง. มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ :
กองวิชาการ, 2529.
- มานิดา เพชรรัตน์. การศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ในภาคใต้. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2529. อัครสำเนา.
- มาลัย หุวะนันทน์. "ข้อคิดในการพัฒนาข้าราชการ," วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. ฉบับพิเศษ.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท
วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2527.
_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด,
2531.
- วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. สมุทรปราการ : บริษัทการพิมพ์,
2524.

วิจิตร วรุตบางกูร. การสัมมนา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

_____. ศิลปศาสตร์นำสู่สำหรับผู้นำ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

วิจิตร ศรีสอ้าน. "การพัฒนาการเรียนการสอน," ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. หน้า 9 - 10. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.

วิเชียร ทวีลาภ. "วิชาชีพการพยาบาลในทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง," ใน การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล, 2530.

วีระชาติ แก้วไสย. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ และพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัสสาเนา.

ศิริพร ขัมพลิชิต. "การวิจัยทางการพยาบาลเพื่อพัฒนาสังคมและวิชาชีพ," ใน การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล, 2534.

ศรีเพ็ญ สุทธิพิทยากุล. "จะสอนกันอย่างไรในมหาวิทยาลัย," วารสารครุศาสตร์. 9(4) : 41 - 53 ; กรกฎาคม - พฤศจิกายน 2523.

ศิริวิทย์ สุขหลาย. "งานวิจัยเครื่องมือ : บทวิเคราะห์และกระบวนการที่ควรกระทำ," วารสารศรีนครินทรวิโรฒและพัฒนา. 3(1) : 14 - 23 ; ธันวาคม 2532.

สภาการพยาบาล. ประมวลข้อบังคับ ระเบียบและประกาศของสภาการพยาบาล พ.ศ. 2528 - 2532. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2532.

สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์. "มิติใหม่ของการปฏิบัติการพยาบาลในทศวรรษหน้า," ใน การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล, 2534.

สมชาย วงศ์เกษม. บทบาททางการสอน การวิจัย และการบริการสังคมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัสสาเนา.

- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. "กิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากร," รามคำแหง, 9 : 36 - 46 ; 2526.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สัมภาษณ์ พงษ์เพชร. หน้าที่และบทบาทของฝ่ายวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิสูจน์อักษรการพิมพ์, 2529.
- สาธารณสุข, กระทรวง. การพัฒนากล้องคนด้านสาธารณสุขในแผน 7 (2535 - 2539). กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, 2534.
- _____. ประวัติกองงานวิทยาลัยพยาบาล. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2531.
- _____. ร่างแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2534.
- _____. สถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2532.
- สาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง. สรุปกิจกรรมสำคัญของปีงบประมาณ 2535. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2534.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การบริหารโรงพยาบาล 2. กรุงเทพฯ : พิสูจน์อักษรการพิมพ์, 2529.
- สุธีระ ทานตวลิช. บทบาทวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2517. ปรินทูปนินท์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519. อัดสำเนา.
- สุนทร สุนันทชัย. "การส่งเสริมความรู้ของครู," ใน คู่มือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา. หน้า 225. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศกรรมการสามัญศึกษา, 2517.

- สุณี วิวัฒนากรณ. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- สุวรรณี ศรีคุณ. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ มุทธเมธา. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในโครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2531.
- เสนห์ ระหว่างบ้าน. สภาพปฏิบัติการและความต้องการเกี่ยวกับการให้การศึกษาระหว่างประชากรแก่อาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- Arciniega, Guillermo Miguel. "Teacher In-Service Education Model," Dissertation Abstracts International. 33(3) : 1052-A ; September, 1972.
- Argyris, C. Integrating the Individual and Organizations. New York : Wiley, 1964.
- Beach, Dales S. Personnel : The Management of People at Work. 2nd ed. New York : Macmillan, 1970.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1977.
- Bloom, B.S. Human Characteristics and School Learning. New York : McGraw-Hill Book Company, 1982.
- Camp, M.B. "Some Factors Related to the Utilization of Audio-Visual Materials with Suggestion for Teachers Preparation in This Area," Dissertation Abstracts International. 18 : 155 ; March, 1958.
- Castetter, William B. The Personnel Function in Educational Administration. New York : Macmillan Publishing Co., Inc., 1976.

- Chester, Nolte M. An Introduction to School Administration, Selected Reading. New York : The MacMillan Company. 1966.
- Clark, Allen R. "A Teacher Evaluation of Selected Method of In-Service Education," Dissertation Abstracts International. 31(6) : 2767-A ; December, 1970.
- Cronbach, Lee J. Essential of Phychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- De Kieffer, Robert E. "Audio - Visual Instruction," in The Center for Applied Research. p. 117. New York : Education, Inc., 1965.
- Donovan, Helen M. "Nursing Service Administration," in Managing the Enterprise. p. 150. Saint Louise : The C.V. Mosby Company, 1975.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw-Hill Co., 1971.
- Gaff, J.G. "The United States of America Toward The Improvement of Teaching," in Staff Development in Higher Education. p. 232 - 247. New York : Nichols Publishing, 1979.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1959.
- Gordon, J. Guition and Tantawi. "A Thailand Teacher Education," in Survey and Recommendation Report. 2 October, 1966.
- Gortner S.R. and M. Lorensen. "Development of Nursing Science," in Secandinavia Nursing Outlook. 37(3) : 123 - 126 ; May - June, 1989.
- Kaslow, Florence Rita. "In-Service Aducation of The Cooperation Teacher," in Dissertation Abstracts Internation. 31(3) : 1119-A ; September, 1969.
- Kenneth, W.T. and R.F. Barbara. Higher Education in The Nation's Service. New York : International Council for Educational Development, 1980.
- Kleinstiver, Louise. "Inservice Training Needs of School Board Members as Perceived by School Board Members and School Superintendents," in Dissertation Abstracts International. 47(9) : 320-A ; March, 1987.

- Knowles, Malcolm S. Self-Directed Learning. Chicago : Association Press, 1975.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," in Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607 - 610 ; December, 1970.
- Lambert, C.E. and V.A. Lambert. Perspective in Nursing. p. 199 - 202. Connecticut : Appleton & Lange, 1989.
- Lepawsky, Albert. Administration. New York : Alfred A. Knof Inc., 1952.
- Lyle, Guy. The Administration of college Library. 3rd ed. New York : H.W. Wilson Company, 1967.
- Miner, Marg Green and John B. Miner. A Guide to Personnel Management. Washington : The Bureau of National Affairs, Inc., 1973.
- Middlemist, Dennis R., Michael A. Hitt and Charles R. Creer. Personnel Management : Jobs, People, and Logic. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hill, 1983.
- Mikhail, Fouad Ragheb. "The Use of Selected Audio - Visual Materials by Teachers of Vocational Agriculture in Wisconsin," in Dissertation Abstracts International. 3 : 555 ; May, 1960.
- Mo Im Kim. "International Council of Nurse and The Future of Nursing," Nursing : Challenge in the Forthcoming Decade. Bangkok : Thailand, 1991.
- Sherman, Mendel. Report of the Study of The Audio Visual Program of Chulalongkorn University. Bangkok : Thailand, 1959.
- Steig, Lester R. and Kemp E. Frederick. School Personnel and In-Service Training Practices. New York : Parker Publishing, 1969.
- Tobin, Helen M. The Process of Staff Development : Components for Change. Saint Louise : The C.V. Mosby Company, 1974.
- Warren, Feinberg Warvin. "An Analysis of Guidelines for In-Service Teacher Education Practices in Selected School-Grades 5 - 9," Dissertation Abstracts International. 36(6) : 3561-A ; December, 1974.
- Scott, William G. and Terrance R. Mitchell. Organization Theory. New York : Richard D. Irwin, Inc., 1972.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York: McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ ทม 1007/

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2 มีนาคม 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัยพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางบุหลัน ทองกลีบ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
ของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธาน

รศ.ดร.สมบุรณ์ ชิตพงศ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตให้อาจารย์พยาบาล ตอบแบบสอบถามใน
ระหว่างเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

23 เมษายน 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล

ดิฉัน นางบุหลัน ทองกลีบ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข" จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และผู้วิจัยรับรองว่าคำตอบของท่านเป็นความลับและจะนำเสนอในรูปของส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านการวิชาการ ของอาจารย์พยาบาลในโอกาสต่อไป

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี การวิจัยครั้งนี้จะได้ผลสมบูรณ์ตามที่คาดหวังก็ด้วยความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางบุหลัน ทองกลีบ)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

แบบสอบถาม

เรื่อง "ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์พยาบาลผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
 - ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนโดยละเอียด และกรุณา
ตอบคำถามทุกข้อทุกตอนติดต่อกันไปจนจบ

ขอขอบพระคุณ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์พยาบาล

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความ และเติมลงในช่องว่างว่าตามที่เป็นจริงตรงกับตัวท่าน

1. ชื่อสถาบันที่สอนอยู่ในปัจจุบัน

วิทยาลัยพยาบาล.....

- () ภาคกลาง (เขต 1, 2, 3 และ 4)
- () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต 5, 6 และ 7)
- () ภาคเหนือ (เขต 8, 9 และ 10)
- () ภาคใต้ (เขต 11 และ 12)

2. วัยวุฒิ

- () ต่ำกว่า 30 ปี
- () 30 ปีขึ้นไป

3. คุณวุฒิสูงสุด

- () ปรินซิพัล
- () สูงกว่าปรินซิพัล.....

4. ประสบการณ์ในการสอน

- () ต่ำกว่า 5 ปี
- () 5 ปี ถึง 10 ปี
- () 10 ปีขึ้นไป

5. ท่านเคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อภายในประเทศหรือไม่
- () เคย จำนวนครั้ง.....
- () ไม่เคย
6. ท่านเคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อต่างประเทศหรือไม่
- () เคย จำนวนครั้ง.....
- () ไม่เคย
7. ท่านเคยได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาทำงานในต่างประเทศหรือไม่
- () เคย จำนวนครั้ง.....
- () ไม่เคย
8. ท่านเคยเข้าร่วมอบรม สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ท่านสอนร่วมกับอาจารย์ของวิทยาลัยอื่น ๆ หรือไม่
- () เคย จำนวนครั้ง.....
- () ไม่เคย
9. ท่านเคยเข้าอบรมการใช้สื่อหรือ สไลด์ทัศนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนหรือไม่
- () เคย จำนวนครั้ง.....
- () ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ปัญหาด้านการเพิ่มคุณวุฒิ					
1. อาจารย์มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ					
2. อายุมากเกินไปจนจะลาศึกษาต่อได้					
3. สุขภาพของร่างกายเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา					
4. ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัว					
5. ผู้บังคับบัญชา ไม่สนับสนุนให้ลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
6. อาจารย์มีภาระหน้าที่นอกเหนือจากงานวิชาการมากเกินไปจนหาโอกาสพัฒนาตนเองได้ยาก					
7. อาจารย์ไม่มีเวลาอ่านวารสารหรือตำราทางวิชาการพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล					
ข. ปัญหาด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา					
1. อาจารย์ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการประชุมหรือสัมมนา เผยแพร่แก่เพื่อนร่วมงาน					
2. อาจารย์มองไม่เห็นประโยชน์ในการอบรมหรือสัมมนา					
3. วิทยาการที่ทำให้การอบรมหรือสัมมนามีความรู้และมีประสบการณ์ในวิชาที่อบรมหรือสัมมนาน้อย					

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. อาจารย์ต้องจ่ายเงินส่วนตัวในการเข้ารับ การประชุมอบรมหรือสัมมนา					
5. วิทยาลัยขาดงบประมาณสำหรับการจัดอบรม หรือสัมมนาอาจารย์					
6. การจัดประชุม อบรม สัมมนา ของวิทยาลัย ได้เนื้อหาสาระทางวิชาการน้อย					
7. วิทยาลัยไม่มีการสำรวจความต้องการของ อาจารย์พยาบาลที่มีต่อการจัดอบรม สัมมนา					
8. วิทยาลัยไม่ค่อยได้นำกิจกรรมหลากหลายมาใช้ เพื่อพัฒนาอาจารย์พยาบาล					
9. อาจารย์พยาบาลไม่มีส่วนร่วมในการจัดประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ					
10. วิทยาลัยขาดการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้อาจารย์ ได้มองเห็นความสำคัญและยินดีเข้าร่วมการ ประชุมฝึกอบรม และสัมมนา					
ค. ปัญหาด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน					
1. วิทยาลัยขาดการสร้างแรงจูงใจและการจัดทำ และเผยแพร่คู่มือการสอน					
2. อาจารย์ขาดความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อนำผล มาใช้ในการสอน					

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. อาจารย์ขาดความสะดักและความร่วมมือในการวิจัย					
4. การวิจัยของอาจารย์พยาบาลไม่มีผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ					
5. วิทยาลัยขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการทําวิจัยและพิมพ์เผยแพร่คู่มือการสอน					
6. วิทยาลัยขาดตำราที่ทันสมัยสำหรับให้อาจารย์พยาบาลค้นคว้าเพื่อทําการวิจัย					
7. อาจารย์พยาบาลต้องปฏิบัติภารกิจมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาในการทําวิจัยและศึกษาค้นคว้า ...					
ง. ปัญหาด้านการใช้บริการห้องสมุด					
1. ปัญหาเกี่ยวกับการยืมและการใช้ห้องสมุด					
2. ห้องสมุดคับแคบเกินไป					
3. ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปใช้ไม่สะดวก					
4. บริการการถ่ายเอกสารและตำราทางวิชาการมีน้อย					
5. ห้องสมุดวิทยาลัยขาดแคลนหนังสือเอกสาร วารสาร คู่มือที่จะให้อาจารย์ศึกษาหาความรู้ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพพยาบาล					

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. โต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุด ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้					
7. ห้องสมุดวิทยาลัย ไม่เคยมีการศึกษาปัญหาการใช้ ห้องสมุดของอาจารย์พยาบาล					
8. ห้องสมุดมีตำราภาษาอังกฤษมากทำให้มีปัญหา ในการอ่าน					
9. ตำราและวารสารทางการแพทย์พยาบาลและ สาขาที่เกี่ยวข้องมีน้อย					
จ. ปัญหาด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน					
1. จำนวนนักศึกษาในกลุ่มที่สอนมีจำนวน มากเกินไป					
2. อาจารย์มีความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาที่สอน ไม่เพียงพอ					
3. อาจารย์มีจำนวนรายวิชาที่สอนในภาคเรียน หนึ่ง ๆ หลายวิชา					
4. อาจารย์ได้สอนในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด					
5. สื่อการสอนที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับ ความก้าวหน้าทางวิชาการและขาด เทคโนโลยีสมัยใหม่					
6. อาจารย์มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลา เตรียมการสอน					

ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. อาจารย์ไม่ได้รับความสะดวกในการจัด บริการด้านสื่อหรือสารสนเทศของหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ					
8. วิทยาลัย ไม่มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ ในการสร้างเสริมความสามารถทางด้านการสอน ของอาจารย์					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ

คำชี้แจง ในการตอบคำถามแต่ละข้อ ให้พิจารณาว่าท่านต้องการในระดับใดมากที่สุด และ
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องและตรงกับความจริง
ที่ท่านต้องการในระดับนั้น

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ก. ความต้องการด้านการเพิ่มคุณวุฒิ					
1. ต้องการศึกษต่อภายในประเทศในสาขาวิชา ที่ถนัด					
2. ต้องการศึกษต่อต่างประเทศโดยทุนส่วนตัว					
3. ต้องการศึกษต่อในด้านวิชาชีพพยาบาล					
4. ต้องการให้ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุน เรื่องการศึกษาต่อ					
5. ต้องการศึกษดูงานในประเทศ ใช้เวลา ไม่เกิน 6 เดือน					
6. ต้องการศึกษดูงานในต่างประเทศใช้เวลา ไม่เกิน 6 เดือน					
7. ต้องการอ่านวารสารทางการแพทย์พยาบาล และสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล					

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข. ความต้องการด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนา					
1. ต้องการให้วิทยาลัยกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการคัดเลือกอาจารย์เข้าประชุมฝึกอบรมหรือสัมมนา					
2. ต้องการให้วิทยาลัยเชิญวิทยากรที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่จัดประชุมฝึกอบรมสัมมนามาให้ความรู้					
3. ต้องการได้รับความร่วมมือและประสานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุม ฝึกอบรมและสัมมนา					
4. ต้องการให้วิทยาลัยเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่อาจารย์ด้วยการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย					
ค. ความต้องการด้านการวิจัยและการเขียนผลงาน					
1. ต้องการให้วิทยาลัยจัดหาผู้มีความรู้ด้านการวิจัยมาเสนอแนะวิธีการวิจัยแก่อาจารย์					
2. ต้องการให้วิทยาลัยจัดสรรเงินทุนสำรองเพื่อให้อาจารย์ได้มีมาทดลองใช้ในการทำวิจัยเขียนผลงานและการทำคู่มือการสอน					

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3. ต้องการให้วิทยาลัยพิจารณาความดีความชอบ แก่อาจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่นและเป็น ประโยชน์ต่อวิทยาลัย					
4. ต้องการให้วิทยาลัยจัดทำเอกสารงานวิจัยและ พิมพ์เผยแพร่					
5. ต้องการให้วิทยาลัยให้ความร่วมมือและ อำนวยความสะดวกในการทำวิจัย					
จ. <u>ความต้องการด้านการให้บริการห้องสมุด</u>					
1. ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือและเอกสาร ทางวิชาการที่ทันสมัยอยู่เสมอ					
2. ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ ถูกลักษณะและเหมาะสม สามารถนั่งอ่าน หนังสือได้นาน					
3. ต้องการให้ห้องสมุดเป็นศูนย์ในการเผยแพร่ ข่าวสารใหม่ ๆ ให้แก่อาจารย์ในวิทยาลัย					
4. ต้องการให้ห้องสมุดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ แจ้งให้อาจารย์ทราบ					
5. ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาวารสารทาง การพยาบาลให้หลากหลายทันสมัยและเพียงพอ					

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ต้องการให้ห้องสมุดปรับปรุงการให้บริการ การยืมหนังสือแก่อาจารย์พยาบาลเป็นพิเศษ					
7. ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการการถ่ายเอกสาร แก่อาจารย์และนักศึกษาในราคาประหยัดและ รวดเร็ว					
จ. ความต้องการด้านการสอนและการใช้สื่อการสอน					
1. ต้องการให้วิทยาลัยสนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษา การสอนที่ดีของอาจารย์ในวิทยาลัยอื่นเป็น ครั้งคราว					
2. ต้องการให้อาจารย์ในภาควิชาเดียวกันได้สังเกต การสอนซึ่งกันและกัน					
3. ต้องการให้วิทยาลัยจัดการสื่อหรือวัสดุทัศน วัสดุอุปกรณ์เพิ่มขึ้น โดยจัดตั้งศูนย์ย่อยไว้ตาม ภาควิชาต่าง ๆ					
4. ต้องการให้วิทยาลัยจัดการอบรมการใช้การผลิต และการเก็บรักษาสื่อหรือวัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์ แก่อาจารย์ในวิทยาลัยทุกคน					

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ต้องการให้วิทยาลัยสำรวจปัญหาและ					
ความต้องการในการส่งเสริม					
ความสามารถในการใช้สื่อประกอบ					
การสอนของอาจารย์					

"ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณท่านอาจารย์พยาบาลทุกท่านที่กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ แก่ผู้วิจัยด้วยดี"

ภาคผนวก ข

คุณภาพของแบบสอบถาม

1. แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
<u>ปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพ</u>		8.	9.676
<u>ทางด้านวิชาการของอาจารย์</u>		9.	10.144
<u>ปัญหาด้านการเพิ่มคุณวุฒิ</u>		10.	10.614
1.	4.025		
2.	8.513	<u>ปัญหาด้านการวิจัยและ</u>	
3.	7.977	<u>การเขียนผลงาน</u>	
4.	11.003	1.	8.765
5.	4.115	2.	8.340
6.	8.391	3.	7.661
7.	8.041	4.	12.700
		5.	9.353
<u>ปัญหาด้านการเข้าร่วมประชุม</u>		6.	5.676
<u>สัมมนา</u>		7.	4.147
1.	9.564		
2.	5.814	<u>ปัญหาด้านการใช้บริการ</u>	
3.	8.428	<u>ห้องสมุด</u>	
4.	5.516	1.	8.522
5.	8.759	2.	9.949
6.	7.420	3.	6.946
7.	12.491	4.	5.406

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
5.	9.775	<u>ความต้องการในการพัฒนา</u>	
6.	11.065	<u>สมรรถภาพทางด้านวิชาการ</u>	
7.	7.531	<u>ของอาจารย์</u>	
8.	3.855	ความต้องการด้านการเพิ่ม	
9.	7.806	คุณภาพ	
		1.	5.612
ปัญหาการเรียนการสอนและ		2.	3.622
การใช้สื่อการสอน		3.	3.978
1.	3.977	4.	6.355
2.	5.810	5.	8.576
3.	7.762	6.	8.469
4.	6.865	7.	6.742
5.	7.313		
6.	6.482	ความต้องการด้านการ	
7.	9.861	เข้าร่วมประชุมสัมมนา	
8.	9.347	1.	8.612
		2.	8.570
		3.	9.607
		4.	9.347

ข้อที่	ค่าอำนาจจําแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจําแนก (t)
ความต้องการด้านการวิจัย และการเขียนผลงาน		ความต้องการด้านการสอน และการใช้สื่อการสอน	
1.	9.058	1.	9.678
2.	8.276	2.	8.494
3.	9.575	3.	10.122
4.	8.998	4.	10.064
5.	11.314	5.	9.278
ความต้องการด้านการใช้ บริการห้องสมุด			
1.	7.960		
2.	9.000		
3.	8.981		
4.	7.493		
5.	7.333		
6.	11.738		
7.	6.834		

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามรวมปัญหาทุกด้านในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของ
อาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9437

แบบสอบถามรวมความต้องการทุกด้าน ในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการ
ของอาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9497

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9467

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม 5 ท่าน

1. รศ.กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. ผศ.ดร.สุภา หัตถสุวรรณ ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. รศ.อังคณา สายยศ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ฝ่ายวิชาการ กองงานวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
5. ดร.เบญจา พลเสน ภาควิชาอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล
เกื้อการุณย์ สังกัดการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางบุหลัน ชื่อสกุล ทองกลีบ

เกิดวันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2493

สถานที่เกิด จังหวัดพัทลุง

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 6

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน หัวหน้าตึกศัลยกรรมประสาท

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วชิรพยาบาล สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ 2430151 - 79 ต่อ 4002 และ 2231

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517	อนุสรณ์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
พ.ศ. 2524	Post Grade การพยาบาลทางออร์โธปิดิกส์
พ.ศ. 2526	Post Grade การพยาบาลทางระบบประสาทวิทยาและ
ประสาทศัลยศาสตร์
พ.ศ. 2528	Post Grade การพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป
คณะพยาบาลศาสตร์ รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2528	ครุศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
วิทยาลัยครูจันทระเกษม
พ.ศ. 2535	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

ของ

บุหลัน ทองกลีบ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข 5 ด้าน คือ การเพิ่มคุณวุฒิ การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การวิจัยและการเขียนผลงาน การสอนและการใช้สื่อการสอน จำนวนตาม วัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มอาจารย์พยาบาลที่สอนอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 70 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9467 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. อาจารย์พยาบาลที่มีวัยวุฒิและประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
2. อาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้บริการห้องสมุด การสอนและการใช้สื่อการสอนแตกต่างจากอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. อาจารย์พยาบาลที่อยู่ในภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกัน มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. อาจารย์พยาบาลที่มีวัยวุฒิระดับต่ำกว่า 30 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวม แตกต่างจากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีวัยวุฒิตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. อาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิและภาคภูมิศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลตั้งอยู่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการแตกต่างจากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PROBLEMS AND NEEDS IN DEVELOPING ACADEMIC COMPETENCIES OF THE
INSTRUCTORS IN COLLEGE OF NURSING, OFFICE OF THE PERMANENT
SECRETARY FOR PUBLIC HEALTH, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

AN ABSTRACT

BY

BULAN TONGGLEEB

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 1992

The purposes of this research were to investigate the perception on the problems and needs of the college of Nursing instructors working under the office permanent secretary for Public Health, Ministry of Public Health towards the competency development in five aspects (educational qualification, seminar and conferences, research and publications, library, instruction and media utilization) and to compare the problems and needs of the instructors classified by age, qualification, teaching experience and location of the college. The subjects were 265 nursing instructors working in the Colleges of Nursing. The rating-scale questionnaire of 70 items was applied for research data. The reliability of the instrument was .9467. The t-test and F-test were used to analyze the data.

The finding were as follows :-

1. The instructors of different age groups and different teaching experience perceived the competency development problems differently with no statistical significance.
2. The instructors with graduate degrees perceived the problems on library and instructional media utilization differently from those having the undergraduate degrees with the statistical significantly level at .05
3. The instructors working in different locations perceived the problems differently with the statistical significantly level at .01

4. The needs of the instructor of younger age and those of the older age towards the competency development were different with statistical significantly level at .05.

5. The needs of the instructors with different qualifications and working at different locations towards the competency development with the statistical significantly level at .01.

6. The needs of the instructors with five years and with up to ten years teaching experience towards the competency development were different from those having more than ten years experience with statistical significant different level at .05